

Gemeentelijk milieubeleid

Planperiode 2014-2019

GEMEENTE DESTELBERGEN
Dendermondesteenweg 430
9070 Destelbergen

INHOUD

INHOUD	2
1 INLEIDING	4
1.1 Algemeen kader	4
1.2 Europees en federaal kader	4
1.3 Vlaams en provinciaal kader	4
1.3.1 Vlaams Milieubeleidsplan 2011-2015	4
1.3.2 Provinciaal klimaatplan	5
1.4 Gemeentelijk bestuursakkoord 2013-2018	5
1.5 Beheers- en beleidscyclus – prioriteitennota	5
1.6 Planperiode en opvolging visienota 2014-2019	6
2 PLANNING PER THEMA	7
2.1 Instrumentarium	7
2.1.1 Algemene situering en beleidskader	7
2.1.2 Beschrijving van de bestaande toestand	7
2.1.3 Knelpuntenanalyse	10
2.1.4 Doelstellingen	10
2.1.5 Actieplan	10
2.2 Afval	12
2.2.1 Algemene situering en beleidskader	12
2.2.2 Knelpuntenanalyse	13
2.2.3 Doelstellingen	13
2.2.4 Actieplan	14
2.3 Milieuverantwoord productgebruik	17
2.3.1 Algemene situering en beleidskader	17
2.3.2 Beschrijving van de bestaande toestand	17
2.3.3 Knelpuntenanalyse	18
2.3.4 Doelstellingen	18
2.3.5 Actieplan	18
2.4 Water	20
2.4.1 Algemene situering en beleidskader	20
2.4.2 Beschrijving van de bestaande toestand	20
2.4.3 Knelpuntenanalyse	22
2.4.4 Doelstellingen	23
2.4.5 Acties	23
2.5 Hinder	25
2.5.1 Algemene situering en beleidskader	25
2.5.2 Beschrijving van de bestaande toestand	26
2.5.3 Knelpuntenanalyse	28
2.5.4 Doelstellingen	28
2.5.5 Acties	29
2.6 Energie	31
2.6.1 Algemene situering en beleidskader	31
2.6.1.1 Internationaal kader	31
2.6.1.2 Vlaams beleidskader	32
2.6.2 Beschrijving van de bestaande toestand	32
2.6.3 Knelpuntenanalyse	33
2.6.4 Doelstellingen	33
2.6.5 Actieplan	33
2.7 Mobiliteit	36
2.7.1 Algemene situering en beleidskader	36
2.7.2 Beschrijving van de bestaande toestand	36
2.7.3 Knelpuntenanalyse	38
2.7.4 Doelstellingen	38
2.7.5 Actieplan	39
2.8 Natuur	41

2.8.1	<i>Algemene situering en beleidskader</i>	41
2.8.2	<i>Beschrijving van de bestaande toestand</i>	41
2.8.3	<i>Knelpuntenanalyse</i>	45
2.8.4	<i>Doelstellingen</i>	46
2.8.5	<i>Actieplan</i>	46
2.9	Bodem	50
2.9.1	<i>Algemene situering en beleidskader</i>	50
2.9.2	<i>Beschrijving van de bestaande toestand</i>	50
2.9.3	<i>Knelpuntenanalyse</i>	51
2.9.4	<i>Doelstellingen</i>	51
2.9.5	<i>Actieplan</i>	51
2.10	Duurzame ontwikkeling	52
2.10.1	<i>Algemene situering en beleidskader</i>	52
2.10.2	<i>Beschrijving van de bestaande toestand</i>	52
2.10.3	<i>Knelpuntenanalyse</i>	54
2.10.4	<i>Doelstellingen</i>	54
2.10.5	<i>Actieplan</i>	54
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	56

1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN KADER

Vanaf 1992 waren de Samenwerkingsovereenkomsten (SO) met de Vlaamse overheid een belangrijke motor in het gemeentelijk milieubeleid. Het Gemeentebestuur engageerde zich met deze SO (het vroegere 'milieuconvenant'), tot verregaande inspanningen op vlak van milieu en duurzaamheid. De SO 2008-2013 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' werd ondertekend door de Gemeenteraad van 17 april 2008 op onderscheidingsniveau. Deze ondertekening en het hieraan verbonden engagement werden steeds jaarlijks vernieuwd.

In navolging van het Decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake natuurbeleid en artikel 5.1.1.2. van de Samenwerkingsovereenkomst werd in 1999 gestart met de opmaak van een gemeentelijk Milieubeleidsplan (MBP), voor de plantermijn van 2000-2004. Doel hiervan was het uitstippelen van een milieubeleid op langere termijn. Dit eerste gemeentelijk milieubeleidsplan 2000-2004 werd door de gemeenteraad goedgekeurd op 21 september 2000.

De Vlaamse overheid besliste in 2013 om de Samenwerkingsovereenkomst niet te verlengen. Dit subsidiekanaal voor acties en projecten i.k.v. milieu en duurzaamheid valt volledig weg. Om deze reden zullen bepaalde acties ongetwijfeld geen uitwerking meer krijgen of als minder prioritair naar voor geschoven worden. Om toch continuïteit in het milieu- en duurzaamheidsbeleid te garanderen wordt voor de periode 2014-2019 een doordachte planning opgemaakt met bijbehorende visienota.

De voorliggende visienota wordt opgesteld n.a.v. de opmaak van het meerjarenplan Leefmilieu 2014-2019 i.k.v. de nieuwe Beheers- en Beleidscyclus (BBC), waarop het Gemeentebestuur is ingestapt op 1 januari 2014 en waarbinnen alle budgetten aan actieplannen werden gekoppeld.

Deze visienota wordt opgesteld met het oog op de bescherming en het beheer van het milieu op het grondgebied van de gemeente, via planmatig werken met oog op langetermijndoelstellingen.

Bij de opmaak van de voorliggende visienota wordt gestreefd naar een eenvormige structuur met de wijze waarop het jaarlijks Milieujaarprogramma in het kader van de Samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse overheid werd opgesteld. De structuur wordt bepaald op basis van volgende thema's: instrumentarium, milieuverantwoord productgebruik, afval, water, hinder, energie, mobiliteit, natuur, bodem en duurzame ontwikkeling. Deze tien thema's zorgen ervoor dat milieu- en duurzaamheidscriteria geïntegreerd worden in alle beleidsdomeinen en facetten van het openbaar bestuur.

1.2 EUROPEES EN FEDERAAL KADER

De vigerende milieuwetgeving waarop het dagdagelijkse takenpakket van de dienst Leefmilieu en de bijzondere acties in deze visienota worden afgestemd, is het resultaat van de implementatie van Europese richtlijnen in federale en Vlaamse regelgeving en besluitvorming.

1.3 VLAAMS EN PROVINCIAAL KADER

1.3.1 Vlaams Milieubeleidsplan 2011-2015

Het Milieubeleidsplan van de Vlaamse overheid zet de bakens uit voor het milieubeleid in Vlaanderen voor de plantermijn 2011-2015. Het bepaalt de hoofdlijnen van het milieubeleid dat door het Vlaams Gewest, maar ook door de provincies en gemeenten dient te worden gevoerd.

Het gaat uit van een thematische aanpak van de huidige milieuproblemen en bakent een gebiedsgericht en geïntegreerd Vlaams milieubeleid af met de nodige aandacht voor de betrokken actoren (inwoners, verenigingen, bedrijven e.d.).

In het Vlaams Milieubeleidsplan is voor de gemeenten en provincies een bindend karakter gelegd in de plandoelstellingen. Deze plandoelstellingen dienen richting te geven aan het gemeentelijk milieubeleid.

1.3.2 Provinciaal klimaatplan

De planperiode van de provinciale Milieubeleidsnota liep af eind 2013. Als opvolger werd het 'klimaatplan' i.k.v. het Burgemeestersconvenant naar voor geschoven: De Provincie Oost-Vlaanderen streeft naar klimaatneutraliteit tegen 2050.

In een klimaatneutrale provincie is de uitstoot aan broeikasgassen in evenwicht met wat de natuur en de bodem kunnen opnemen. Zo tracht de Provincie de klimaatverandering tegen te gaan.

De Provincie bracht in een klimaateffectschemboek de mogelijke gevolgen van de klimaatverandering in Oost-Vlaanderen in beeld. In een volgende stap werd de CO₂-uitstoot op het grondgebied berekend per sector. Op basis van deze nulmeting stelt de Provincie een klimaatplan op met maatregelen rond:

- Wonen en bouwen
- Energie
- Mobiliteit
- Ruimtelijke planning
- Economie
- Landbouw

Deze maatregelen zullen de uitstoot van broeikasgassen terugdringen (mitigatie). De provincie zal anderzijds ook de klimaatgevolgen zo goed mogelijk opvangen (adaptatie) b.v. door het aanleggen van bufferbekkens om overstromingen te vermijden.

1.4 GEMEENTELIJK BESTUURSAKKOORD 2013-2018

Uit het bestuursakkoord 2013-2018 (goedgekeurd door de GR. op 2 januari 2013) worden volgende doelstellingen opgesomd in verband met het milieubeleid waaraan tijdens de legislatuur gewerkt zal worden:

- Het gemeentelijk milieubeleid kaderen binnen beheers- en beleidscyclus.
- Promotie en een optimaal gebruik van de nieuwe gemeentelijke voorzieningen (domein Kollebloem en NatuurEducatieve Site (NES)) stimuleren, om tot een maximaal maatschappelijk rendement te komen.
- Motivatie en deskundigheid van de adviesraden activeren.
- De rol van de gemeente als vergunning verlenende overheid, vanuit een oogpunt van een duurzame ontwikkeling, meer op de voorgrond plaatsen.
- Vermindering van de afvalberg en bestrijding van zwerfvuil.
- Het voorbeeld blijven geven op het vlak van duurzaam bouwen en het rationeel omgaan met de energiebronnen.
- Sensibiliseren binnen thema's milieu en duurzaamheid.
- Verfraaiing van de gemeente, door o.a. een doordacht onderhoud van het groenareaal en bebloemingsacties.
- Samenwerking met natuurverenigingen. Verder beroep doen op de deskundigheid en de inzet van natuurverenigingen.
- Opvolging project herinrichting Zeeschelde (tussen Gentbrugge en Heusdenbrug).
- Terugdringen geluidshinder door E17/R4. Opvolgen van de mogelijkheden voor het aanbrengen van geluidsschermen op de E17 / R4.
- Milieuhandhavingsbeleid.

1.5 BEHEERS- EN BELEIDSCYCLUS – PRIORITEITENNOTA

De doelstellingennota 2014-2019 i.k.v. BBC vermeldt – conform het format van de Vlaamse overheid – enkel het 'vernieuwend' beleid dat de gemeente voert. De dienst Leefmilieu is echter al jaren een vaste waarde binnen het gemeentebestuur en heeft een 'standaardtakenpakket' dat van groot belang is en blijft binnen de gemeentelijke dienstverlening. De doelstellingen van de dienst Leefmilieu die in de nota BBC 2014-2019 wel vermeld worden, zijn slechts een onderdeel van een veel ruimer takenpakket dat naar de burger toe integraal van groot belang is.

1.6 PLANPERIODE EN OPVOLGING VISIENOTA 2014-2019

Met deze visienota worden de beleidslijnen voor milieu en duurzaamheid afgebakend voor de periode 2014-2019. Deze visienota wordt als basisdocument beschouwd voor het gemeentelijk milieubeleid. Gezien het milieubeleid zich richt naar de principes van duurzame ontwikkeling is een langetermijnvisie onontbeerlijk. Zodoende wordt ook na de vooropgestelde planperiode een continuïteit gerealiseerd binnen het gemeentelijk milieubeleid.

2 PLANNING PER THEMA

2.1 INSTRUMENTARIUM

2.1.1 Algemene situering en beleidskader

De dienst Leefmilieu heeft een zeer breed gamma van taken over de jaren heen toebedeeld gekregen en heeft als onderdeel van de lokale overheid dus een cruciale rol te vervullen in het milieubeleid. Naast de wettelijk omschreven taken, wordt de gemeentelijke milieudienst vaak aangesproken vanuit openbare instanties met betrekking tot diverse opzoekingen en de opmaak van inventarisaties met het oog op rapportering. Verder komen zowel bedrijven en verenigingen, als particulieren met de meest diverse vragen bij deze dienst terecht.

Om optimaal te functioneren dienen de medewerkers zich permanent bij te scholen en dient de dienst Leefmilieu te beschikken over efficiënte communicatiemiddelen. Zowel de milieuwetgeving als de diverse milieutechnische aspecten evolueren aan een dergelijk hoog tempo dat het up-to-date houden van essentiële informatie veel tijd in beslag neemt. Om zijn controlerende bevoegdheden naar behoren te kunnen uitvoeren, dient de milieudienst te beschikken over voldoende tijdsruimte en over een budget om onderzoeken uit te voeren. Meten is immers weten.

De Vlaamse overheid stimuleert de lokale overheden om een volwaardig eigen milieubeleid te voeren. Het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid voorziet in de mogelijkheid voor gemeenten en provincies om zelf Milieubeleidsplannen en jaarprogramma's op te stellen. Door de ondertekening van de vroegere Gemeentelijk Milieuconvenant 1997-1999 engageerde de gemeente zich om haar administratieve diensten dusdanig te organiseren dat ze in staat zijn minstens volgende taken uit te voeren:

- Alle taken die door de milieu- en natuurwetgeving aan de gemeente worden opgedragen;
- Opmaken en bijhouden van diverse inventarissen;
- Het organiseren van een eerstelijnszorg leefmilieu met enerzijds een zeer toegankelijk milieuloket en anderzijds een performant opvolgsysteem voor milieumeldingen en -klachten.

2.1.2 Beschrijving van de bestaande toestand

Gemeentelijke milieudienst

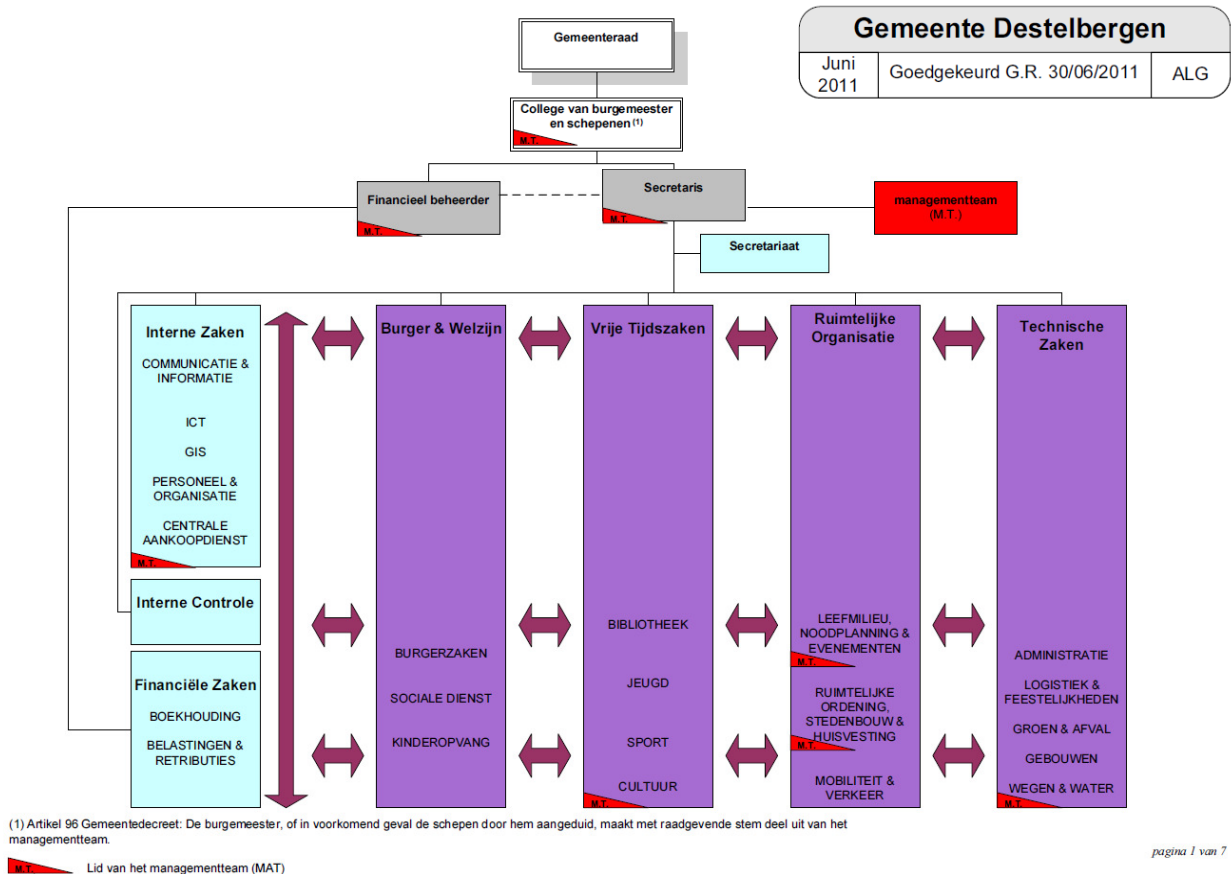
Hoofdtaken:

- eerstelijnszorg – doorverwijsfunctie: eerste aanspreekpunt voor alle milieugerelateerde vragen;
- het behandelen van milieuvergunningaanvragen en -meldingen;
- opvolgen en behandelen van klachten inzake hinderaspecten en integratie ervan in het klachtenopvolgingssysteem.
- bemiddelingsrol bij klachten;
- handhaving;
- voorbereiden van het gemeentelijk milieubeleid, gericht op het handhaven of verbeteren van de effecten van het menselijk handelen op de kwaliteit van de omgeving, passend binnen het wettelijk kader en de objectieven opgelegd door de hogere overheid;
- ondersteuning van de milieuadviesraad;
- educatie, communicatie en sensibilisatie, ondersteuning MOS-werking;
- integratie van de duurzaamheidsprincipes in het vergunningenbeleid, aankoopbeleid, projectontwikkeling en –beheer, beheer van het patrimonium en gemeentelijke infrastructuur en uitvoering van werken;
- bijhouden van de energieboekhouding van alle gemeentelijke gebouwen;
- natuurbeheer en –beleid;
- eerstelijnszorg bij calamiteiten – ondersteuning bij noodplanning.

De dienst Leefmilieu wordt aangestuurd door het diensthoofd - milieumambtenaar en is tevens onderdeel van de bevoegdheden van de schepenen Leefmilieu, die samen met deze dienst het milieubeleid uitstippelt. De dienst Leefmilieu bestaat uit volgende medewerkers:

graad	weddeschaal	statuut	VTE
Diensthoofd - Milieuambtenaar	A1-A3	Statutair	1
Duurzaamheidsambtenaar	B1-B3	Statutair	1
Administratief medewerker	C1-C3	Statutair	1
Administratief medewerker	C1-C3	Statutair	0,5

Het organogram van het gemeentepersoneel ziet er in zijn totaliteit als volgt uit:

Inmiddels werden een aantal aanpassingen doorgevoerd met oog op een nog efficiëntere werking van de gemeentelijke diensten. Afvalbeheer en –beleid valt onder ‘Leefmilieu’ (binnen de cluster ‘Ruimtelijke ordening’). Evenementen werd naar de cluster ‘Vrije Tijdszaken’ verschoven en bij Leefmilieu werd ook het aanspreekpunt ‘Lokale economie’ opgenomen.

Partners van de gemeente

De gemeente zal voor de uitwerking van het milieubeleid actief samenwerken met een aantal partners. De belangrijkste partners zijn:

- de Federale overheid;
- de Vlaamse overheid;
- de Provincie Oost-Vlaanderen;
- de Lokale Politie;
- IVAGO;
- de gemeentelijke milieuraad.

Interne milieuzorg

De milieuzorg binnen de eigen diensten is erop gericht om via een systematisch, samenhangende en terugkoppelende aanpak de totale milieubelasting van de administratieve activiteiten te beheersen, te beperken en te verminderen. Hoewel voor alle thema's diverse acties werden georganiseerd, dienen deze acties beter op elkaar afgestemd te worden en geïntegreerd te worden in een overkoepelend milieuzorgsysteem. Belangrijke pijlers van het milieuzorgsysteem zijn:

- duurzaamheidsprincipes;
- voorbeeldfunctie van de gemeente;
- gerichte communicatie.

Overleg en integratie

Het ambtelijk overleg vindt binnen het gemeentebestuur op regelmatige basis plaats. De dienst- en afdelingshoofden komen wekelijks samen in het Managementteam (MAT). In het MAT vertegenwoordigen zij hun dienst(en) en wordt een forum gevormd voor overleg waarover nadien naar de diensten wordt teruggekoppeld. Regelmatig vindt ook een overleg van het 'projectteam' plaats, waarin specifieke projecten hun voorbereiding vinden en een eerste aanzet tot concretisering wordt gegeven. Deze overlegstructuur laat toe om het milieubeleid aan te kaarten en dienstoverschrijdend te integreren.

Gemeentelijke minaraad

De gemeente beschikt over een milieuraad (minaraad). Alle maatschappelijke geledingen zijn evenwichtig in de adviesraad vertegenwoordigd, naar het voorbeeld van de gewestelijke milieuraad. De gemeente streeft naar een 1/3 man-vrouwverhouding.

Communicatie en sensibilisatie

Het gemeentebestuur probeert dicht bij de bevolking te staan en steeds zo klantvriendelijk mogelijk op te treden. Voor een goede communicatie (en voorbeeldfunctie) is er echter een wisselwerking nodig tussen drie actoren: het beleid, de gemeentelijke diensten en de bevolking. Gezien de diversiteit van de doelgroepen is er noodzaak aan voldoende communicatiekanalen maar er moet bovendien steeds de mogelijkheid zijn voor terugkoppeling naar het beleid en de gemeentelijke diensten.

De informatieverspreiders die vandaag verzekerd worden door de gemeente, zijn o.m. de volgende:

- gemeentelijk infoblad: tweemaandelijks verspreiding;
- IVAGO Magazine voor 'Schoon Destelbergen';
- gemeentelijke website;
- sociale media;
- lichtkranten;
- verspreiding van folders en affiches;
- infoavonden, sprekerssessies.

Monitoring en gegevensbeheer

Het registratiesoftwarepakket CRM dat de gemeente onlangs aankocht kan in de toekomst aangewend worden als registratie- en opvolgsysteem voor alle meldingen, klachten, vergunnings- en subsidieaanvragen, enz. die de inwoners binnenbrengen bij de dienst Leefmilieu.

Tot op heden werd i.k.v. de Samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse overheid (die afliep op 31 december 2013) voor de klachtenregistratie gebruik gemaakt van de database MKROS.

Subsidiereglementen

Volgende subsidiereglementen zijn anno 2014 goedgekeurd door de Gemeenteraad:

- Subsidie kleine landschapselementen;

- Subsidie voor groendaken en hemelwaterputten;
- Subsidie voor de aankoop van natuurgebieden;
- Fietspremie voor eigen diensten;
- Gratis verdelen van 1 compostvat per huishouden en voordelige aankoop van compostvaten.

Gezien subsidiereglementen een nuttig instrument vormen om bepaalde ecologische tendensen te stimuleren, werd in dit plan een actie opgenomen voor het opstellen van een nieuw subsidiereglement of het onderzoeken van de mogelijkheid daartoe (zie actie REG-7, p. 35).

Naast de subsidies wordt bekeken voor welke producten en/of diensten een groepsaankoop de meest voordelige oplossing biedt voor de inwoners. Bijvoorbeeld voor elektrische fietsen, dakisolatie,... kan dit zeer drempelverlagend werken.

2.1.3 Knelpuntenanalyse

- Er zijn nog niet voldoende overlegstructuren voor de uitbouw van een goed milieuzorgsysteem;
- Steeds meer administratieve taken worden doorgeschoven naar de dienst Leefmilieu, ook wanneer deze weinig raakvlak hebben met milieu- en duurzaamheidsaspecten.
- Door de steeds toenemende aandacht vanuit de hogere overheden naar de diverse milieuaspecten binnen hun werkingsdomein en de daaruit volgende taakhoud voor lokale besturen blijven de gemeentelijke administraties non-stop in evolutie. Daarnaast moet zij ook een (actief) sensibiliserende en educatieve rol opnemen.
- De samenwerking tussen politie, gemeentelijke diensten en de inspectiedienst van de Vlaamse overheid inzake controles dient verder geoptimaliseerd te worden.
- In de Minaraad zijn onvoldoende doelgroepen vertegenwoordigd om een groot draagvlak te scheppen voor het gemeentelijk milieubeleid. De diversiteit in de communicatie met de burger, de lokale economie en andere doelgroepen en hun participatie in het gemeentelijk milieubeleid blijft daardoor vrij beperkt;
- Er is onvoldoende overleg op dienstniveau. Om de principes van milieu en duurzaamheid goed te integreren in de dagelijkse werking van het bestuur, dient de dienst Leefmilieu meer om advies gevraagd te worden bij bv. overheidsopdrachten,...

2.1.4 Doelstellingen

- Ondersteunen van overleg en participatie met oog op verbreding van het maatschappelijk draagvlak voor milieu en duurzaamheid;
- Ondersteunen van de uitbouw van een geïntegreerd intern milieuzorgsysteem;
- Onderhouden verscheidene databanken en verhogen van de bruikbaarheid;

2.1.5 Actieplan

INS-1: Bestendigen dienstverlening dienst Leefmilieu

Omschrijving: De bezetting, organisatie en structuur van de dienst Leefmilieu moet toelaten om de uitvoering van het huidige takenpakket minstens op hetzelfde niveau te kunnen voortzetten en zelfs te optimaliseren.

Doelgroep: gemeentelijke administratie, dienst Leefmilieu

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, gemeentelijke bestuursorganen, MAT

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

INS-2: Optimale eerstelijnszorg

Omschrijving: De behandelingstermijn van vergunningsaanvragen wordt telkens zo kort mogelijk gehouden. Bij meldingen en klachten wordt zo mogelijk de dag van de melding en ten laatste de eerstvolgende werkdag een bericht van opvolging bezorgd aan de melder.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

INS-3: Inspraak en participatie bij het gemeentelijke milieubeleid

Omschrijving: om een breder draagvlak te creëren voor het gemeentelijk milieubeleid zullen de inwoners vaak betrokken worden bij milieugerelateerde thema's. Eén à twee keer per jaar wordt een thema-avond i.k.v. een open minaraad georganiseerd waarop de inwoners geïnformeerd worden en hun bemerkingen kunnen meegeven. Verder zijn de inwoners steeds welkom om de milieudienst te informeren over eigen suggesties en concrete voorstellen, dit wordt gecommuniceerd via de gemeentelijke website.

Doelgroep: alle inwoners en doelgroepen

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, minaraad

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

INS-4: Uitbouw van een intern milieuzorgsysteem i.s.m. het OCMW

Omschrijving: Er zullen op regelmatige basis milieuzorgprojecten uitgewerkt worden om zo de grenzen continu te verleggen naar een duurzame samenleving en een voorbeeldfunctie te vervullen naar andere maatschappelijke doelgroepen toe. Een werkgroep 'interne milieuzorg' wordt opgestart en neemt 4 acties per jaar om de principes van duurzame ontwikkeling beter te integreren in de werking van het gemeentebestuur en het OCMW.

Doelgroep: gemeentebestuur, OCMW

Betrokkenen: gemeente- en OCMW-personeel

Uitvoeringstermijn: 2015-2018

INS-5: Registratie en opvolging van klachten via CRM

Omschrijving: Zo mogelijk wordt optimaal gebruik gemaakt van CRM om een nieuw, performant en uitermate efficiënt opvolgsysteem op te zetten. Met CRM kunnen klachten eenvoudig gelinkt worden aan de melder en de locatie. Alle acties m.b.t. de opvolging en het antwoord naar de melder kunnen geregistreerd worden en zo heel nauwgezet opgevolgd en gerapporteerd.

Doelgroep: gemeentebestuur, inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst ICT

Uitvoeringstermijn: 2015-2018

2.2 AFVAL

2.2.1 Algemene situering en beleidskader

In onze consumptiemaatschappij zit de tandem produceren-consumeren in een milieuschadelijke spiraal. Het is duidelijk dat die tendens doorbroken moet worden en de samenleving een meer duurzaam karakter dient na te streven. Het duurzaamheidsprincipe 'cradle to cradle' vormt de rode draad in de visie op afval. Afval is niet zomaar afval, maar wordt opnieuw grondstof.

Om dit principe binnen het gemeentelijk afvalbeheer tot uiting te brengen wordt samengewerkt met IVAGO (Intergemeentelijke Vereniging voor Afvalbeheer in Gent en Omgeving). IVAGO onderneemt verscheidene initiatieven om de inwoner beter te leren omgaan met afval, volgens de 'Ladder van Lansink':

- het containerpark dat de gelegenheid biedt om als inwoner een groot aantal verschillende afvalfracties aan te bieden voor recyclage of hergebruik;
- het ondersteunen van de Kringwinkel, het promoten van de inzameling van herbruikbare goederen;
- het beleid rond textielinzameling met het oog op hergebruik;
- de compostmeesterwerking;
- het promoten van het thuiscomposteren en kringlooptuinieren;

In het bestuursakkoord 2013-2018 vinden we volgende elementen m.b.t. afvalbeleid:

Mede in het licht van de samenwerking binnen IVAGO, dient het huidige beleid van ophaling en verwerking van het huisvuil te worden herbekeken. De samenwerkingsvorm zelf dient te worden geëvalueerd (o.m. in functie van de verlengingen van de levensduur van de intercommunale in 2018),

waarbij de samenwerking met de privépartner en een mogelijke schaalvergroting aan bod moeten komen. Belangrijk objectief blijft de vermindering van de afvalberg, waarbij ook het beleid van de bijdragen van de burgers in de kosten van ophaling en verwerking, volgens het principe van "de vervuiler betaalt", inclusief het containerpark, moet herbekeken worden.

... Ook de bestrijding van het fenomeen zwerfvuil dient onverminderd en op basis van het actuele 10-puntenprogramma, te worden verdergezet.

De gemeente is verplicht om haar afvalbeleid en –beheer af te stemmen op de bepalingen uit het VLAREMA en het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De verplicht uit te voeren acties en maatregelen binnen dit vigerend wettelijk kader zijn niet opgenomen in deze beleidsnota. Verder dient de gemeente – bij het vooropstellen van een actieplan – rekening te houden met meer beperkte financiële middelen.

Beschrijving van de bestaande toestand

Volgens de gemeentewet zijn de gemeenten bevoegd voor het huishoudelijk afval. Destelbergen heeft samen met Gent deze bevoegdheid overgedragen aan IVAGO. Het ophalen en verwerken van het afval wordt bijgevolg georganiseerd door de IVAGO. De beleidsnota 2014-2019 van IVAGO beschrijft alle aspecten van het afvalbeheer binnen Gent en Destelbergen.

Het gemeentebestuur nam i.s.m. IVAGO reeds talrijke initiatieven om met raad en daad de preventiegedachte te verspreiden. Zowel de gemeente afzonderlijk als de gemeente in zijn hoedanigheid van lid van IVAGO, werkten acties uit rond zwerfvuil, composteren, sorteren, recycleren,...

Het belangrijkste instrument waarover de gemeente beschikt is haar voorbeeldfunctie binnen het afvalthema: afvalpreventie, hergebruik, sorteren, recycleren, composteren,... De gemeente neemt

hiertoe, naast alle acties i.s.m. IVAGO, ook nog een aantal belangrijke initiatieven i.k.v. zwerfvuilpreventie. Hiervoor werd een 10-puntenplan opgesteld (zie punt 2.2.2).

2.2.2 Knelpuntenanalyse

Mede in het licht van de samenwerking binnen IVAGO, dient het huidige beleid van ophaling en verwerking van het huisvuil te worden herbekeken. De samenwerkingsvorm zelf dient te worden geëvalueerd (o.m. in functie van de verlengingen van de levensduur van de intercommunale in 2018), waarbij de samenwerking met de privépartner en een mogelijke schaalvergroting aan bod moeten komen. Belangrijk objectief blijft de vermindering van de afvalberg, waarbij ook het beleid van de bijdragen van de burgers in de kosten.

De bestrijding van het fenomeen zwerfvuil dient onverminderd en op basis van het actueel 10-punten programma, te worden verder gezet:

1. Er wordt een lijst bijgehouden van de zwerfvuilgevoelige plaatsen. Zo wordt een duidelijk beeld gevormd van waar en wanneer er een probleem van zwerfvuil wordt vastgesteld in de gemeente;
2. Jaarlijks worden er enkele workshops ingericht voor de scholen over de zwerfvuilproblematiek;
3. Er worden borden geplaatst in de wegbermen en aan de ingang van een aantal gemeentelijke domeinen met een toepasselijke anti-zwerfvuilboodschap;
4. Jaarlijks wordt er gesensibiliseerd via het gemeentelijk infoblad en de gemeentelijke website;
5. Realisatie van een zwerfvuilmeter;
6. De zwerfvuilmeters worden opgevolgd en jaarlijks gepubliceerd;
7. Nauwere samenwerking met de lokale politie rond zwerfvuil. De lokale politie verbaliseert waar dit kan en de inwoners worden jaarlijks op de hoogte gebracht van de mogelijke boetes;
8. De straatvuilbakjes worden in kaart gebracht en gepubliceerd op de gemeentelijke website;
9. De zwerfvuilgevoelige plaatsen worden opgenomen en geïntegreerd in de schoolroutekaart;
10. De scholen organiseren jaarlijks een zwerfvuilopruimactie.

IVAGO stimuleert reeds jaren een goede sorteermentaliteit bij de inwoners. De mogelijkheid tot het aanbieden van een uitgebreid aantal afvalfracties op het gemeentelijk containerpark is daarvan getuige. Afval vermijden blijft echter de meest efficiënte wijze is om de afvalberg te doen slinken. Een bewust aankoop- en consumeergedrag van verbruiksgoederen promoten is hiervoor hoogstnoodzakelijk.

2.2.3 Doelstellingen

Het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen 2008-2015 stelt de volgende doelstellingen voorop: tussen 2010 en 2015 stagneert de hoeveelheid afval voor eindverwerking op 150 kg/inwoner. Binnen het gedachtegoed van de Ladder van Lansinck zullen particulieren regelmatig aangezet worden tot een maximale afvalpreventie door ze op de hoogte te brengen van duurzaam winkelen, afvalarm tuinieren, kringlooptuinen en ecologisch tuinbeheer. De gemeente zal hierbij i.s.m. IVAGO een voorbeeldfunctie vervullen, door zelf gebruik te maken van hernieuwbare materialen, maatregelen door te voeren voor afvalpreventie binnen de eigen werking en sensibilisatiecampagnes voor de inwoners en het eigen personeel uit te werken.

Naar de scholen toe, wil de gemeente verder werken in het kader van Milieuzorg Op School (MOS) en ook naar verenigingen en manifestaties toe zal het gemeentebestuur het milieubewust en preventief afvalbeleid verder laten doorsijpelen.

- Bewustwording van het principe 'de vervuiler betaalt';
- Maximale preventie en daling restafval door actieve sensibilisatie: sorteren en recycleren, promotie thuiscomposteren, afvalarm winkelen;
- Aanpak van het ontwijkgedrag en zwerfvuilproblematiek;
- Grondstoffen vervangen door herbruikbare afvalstoffen;
- Maximaal hergebruik door samenwerking de Kringloopwinkel;
- Evenementen afvalarm organiseren.

2.2.4 Actieplan

AFV-1: Samenwerking binnen IVAGO herbekijken

Omschrijving: Het huidige beleid van ophaling en verwerking van het huisvuil dient te worden herbekeken. De samenwerkingsvorm zelf dient te worden geëvalueerd, waarbij de samenwerking met de privépartner Ecov en een mogelijke schaalvergroting aan bod moeten komen. Belangrijk objectief blijft de vermindering van de afvalberg en integratie van het principe 'de vervuiler betaalt'.

Doelgroep: gemeentebestuur, IVAGO

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, IVAGO, stad Gent, Ecov

Uitvoeringstermijn: 2016-2018

AFV-2: Reorganisatie van de facturatiestroom van IVAGO

Omschrijving: Vanaf 1 januari 2015 zullen de retributies rechtstreeks door IVAGO geïnd worden in naam en voor rekening van het gemeentebestuur Destelbergen. Dit heeft diverse voordelen: o.a. vereenvoudiging van de procedure voor rechtzetting bij verkeerde betalingen, vereenvoudiging en meer transparantie voor de inwoners.

Doelgroep: gemeentebestuur, IVAGO

Betrokkenen: financiële dienst, dienst Leefmilieu, IVAGO

Uitvoeringstermijn: 2014

AFV-3: Inventarisatie van de plaatsen gevoelig voor sluikstorten en zwerfvuil

Omschrijving: De zwerfvuil- en sluikstortgevoelige plaatsen worden geïnventariseerd en gecommuniceerd. Deze lijst wordt regelmatig bijgehouden.

Doelgroep: alle inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014

AFV-4: Workshops organiseren voor basisonderwijs over zwerfvuilproblematiek

Omschrijving: Jaarlijks organiseert het gemeentebestuur workshops die verschillende thema's binnen de afvalproblematiek behandelen. Deze workshop worden aangeboden aan de scholen en kaders binnen hun MOS-werking.

Doelgroep: leerlingen van het basisonderwijs

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, scholen, gidsen

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

AFV-5: Borden plaatsen op zwerfvuilgevoelige plaatsen met sensibilisering

Omschrijving: Er worden borden en affiches geplaatst in de wegbermen en aan de ingang van een aantal gemeentelijke domeinen met een toepasselijke, ludieke boodschap, die de inwoners aanzetten om het openbaar domein proper te houden.

Doelgroep: alle inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

AFV-6: Sensibiliseren inzake afvalpreventie

Omschrijving: Zwerfvuil, sluikstorten, sluikstoken, sorteren, recycleren, composteren, afval voorkomen en 'cradle to cradle' zijn begrippen die nog meer bekend gemaakt moeten worden bij de inwoners. Wanneer men op de hoogte is van inhoudelijke aspecten van de problematiek is men veel sneller geneigd om een positieve gedragswijziging in te stellen. Er zal vanuit de dienst Leefmilieu op regelmatige basis

gesensibiliseerd worden via de gemeentelijke infokanalen. De actie 'Vergroot de hoop' waarbij taxussnoeiwerk wordt ingezet t.v.v. kankeronderzoek zal elk jaar worden gepromoot.

Doelgroep: alle inwoners, bedrijven

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

AFV-7: Realisatie van een zwerfvuilmeter

Omschrijving: De zwerfvuilproblematiek in de gemeente wordt visueel voorgesteld a.d.h.v. een zwerfvuilmeter met bijhorende informatie over o.a. de reële kost die aan het opruimen verbonden is.

Doelgroep: alle inwoners, bedrijven

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014

AFV-8: Jaarlijkse opvolging en publicatie van de zwerfvuilcijfers

Omschrijving: De hoeveelheden verzameld zwerfvuil worden geregistreerd en opgevolgd. Jaarlijks worden deze cijfers bekendgemaakt aan de bevolking via de gemeentelijke infokanalen.

Doelgroep: alle inwoners, bedrijven

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

AFV-9: Samenwerking met de lokale politie rond zwerfvuil

Omschrijving: Nauwere samenwerking met de lokale politie rond zwerfvuil. De lokale politie verbaliseert waar dit kan en de inwoners worden jaarlijks op de hoogte gebracht van de mogelijke boetes.

Doelgroep: alle inwoners, bedrijven

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, lokale politie

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

AFV-10: Inventarisatie straatvuilbakjes

Omschrijving: De straatvuilbakjes worden in kaart gebracht. De kaart wordt steeds geactualiseerd in GIS van wanneer dit systeem ten volle beschikbaar is.

Doelgroep: alle inwoners, bedrijven

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014 -2019

AFV-11: Integratie zwerfvuilgevoelige plaatsen in de schoolroutekaart

Omschrijving: De zwerfvuilgevoelige plaatsen worden opgenomen en geïntegreerd in de schoolroutekaart van Destelbergen. Bijkomend wordt op de schoolroutekaart een klein tekstje aangebracht ter sensibilisering van de gebruikers.

Doelgroep: schoolgaande jeugd

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Mobiliteit

Uitvoeringstermijn: Uitgevoerd in 2013, update om de twee jaar

AFV-12: Zwerfvuilopruiacties

Omschrijving: De scholen organiseren jaarlijks een zwerfvuilopruiactie. Hiernaast zal het gemeentebestuur i.s.m. IVAGO jaarlijks ook de grote zwerfvuilcampagne 'Destelbergen helemaal proper' organiseren gericht op vrijwillige initiatieven van inwoners.

Doelgroep: leerlingen van het basisonderwijs, inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

AFV-13: Stimuleren van wijkwerking voor het opruimen van zwerfvuil

Omschrijving: De gemeente zet in op het mobiliseren van de diverse wijkwerkingen voor het proper houden van hun eigen buurt. Indien er burengroepen een eigen opruimactie wensen te organiseren, zullen ze van de gemeente zwerfvuilzakken ter beschikking krijgen en kan het ingezamelde zwerfvuil worden opgehaald.

Doelgroep: inwoners, wijkcomité's

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

AFV-14: Snelle en efficiënte opruiming van sluikstorten

Omschrijving: In geval van sluikstort wordt dit zo mogelijk binnen de 24 uur (werkdagen) of ten laatste binnen de twee werkdagen opgeruimd. Bij specifieke probleemgevallen wordt bekeken hoe de gemeente best ingrijpt. De gemeente neemt vervolgens acties op maat van de specifieke situatie/locatie van het zwerfvuil of het sluikstort.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

AFV-15: Onderzoek voor en opstart van 'Repair Café' (zie ook PR-6)

Omschrijving: In overleg met het Vlaams Netwerk Bewust Verbruiken de mogelijkheden tot de opstart van een Repair Café onderzoeken. Dit zijn gratis toegankelijke bijeenkomsten, waarop buurtgenoten elkaar vrijwillig helpen bij het herstellen van allerhande voorwerpen. Bezoekers nemen van thuis kapotte spullen mee en gaan samen met deskundigen, zoals elektriciens, naaisters, timmerlieden,... aan de slag.

Het Repair Café leert de bezoekers dat herstelling een goed alternatief voor weggoeien is en helpt zo de afvalberg te verkleinen. Daarnaast draagt het bij aan een mentaliteitsverandering, die nodig is om mensen warm te maken voor een duurzame samenleving. Het is ook een sociaal evenement: buurtgenoten ontmoeten elkaar op een nieuwe, verrassende manier. Dat bevordert de sociale cohesie.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, IVAGO, Kringloopwinkel UniKa

Uitvoeringstermijn: 2014

AFV-16: Onderzoek naar mogelijke implementatie van hondentoiletten

Omschrijving: De dienst Leefmilieu onderzoekt in samenspraak met de dienst Technische zaken (afdeling Groen) of er geschikte locaties kunnen gevonden worden voor het inplanten van een hondentoilet of een hondenloopweide. Afwegingen m.b.t. het onderhoud moeten hierbij zeker meegenomen worden.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

2.3 MILIEUVERANTWOORD PRODUCTGEBRUIK

2.3.1 Algemene situering en beleidskader

Milieuverantwoord productgebruik behelst het efficiënt inzetten van producten en een keuze voor producten en/of systemen die de minste milieueffecten veroorzaken in hun volledige levensloop (van grondstoffase over de productie- en gebruiksfase tot en met de afvalfase). Dit betekent dat er gestreefd wordt naar de beperking van de uitputting van grondstoffen, van de milieuschade van de productie, het gebruik en de verwerking na gebruik. Het principe 'cradle to cradle' is hierbij zeer belangrijk: afval wordt opnieuw grondstof. Er wordt gestreefd naar een implementatie in de gemeentelijk diensten van milieuverantwoord productgebruik. Dit principe is van toepassing op de taken die door de eigen diensten worden uitgevoerd, alsook op de taken die in opdracht van de eigen diensten door derden worden uitgevoerd.

De wijze waarop de gemeente zich wenst te profileren inzake milieuverantwoord productgebruik is verbonden aan een aantal beleidsbeslissingen:

- het nieuwe materialendecreet van 1 juni 2012, VLAREMA:

Dit Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA) zet een Europese richtlijn om en herzielt het Afvalstoffendecreet van 1981. Vlaanderen trekt met het nieuwe materialendecreet resoluut de kaart van het duurzaam beheer van materialen. Een integrale kijk op de materiaalketen is nodig om een blijvende oplossing te vinden voor het afvalvraagstuk. Het nieuwe materialendecreet bevat meer gedetailleerde voorschriften over: het vervoeren en verhandelen van afvalstoffen, het rapporteren over afvalstoffen en materialen, het gebruik van grondstoffen, de selectieve inzameling voor bedrijven, de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

- het decreet van 21 december 2001 houdende vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest:

Het Decreet van 21 december 2001 houdt een verbod in op het gebruik van bestrijdingsmiddelen die schadelijk zijn voor mens en milieu, door openbare diensten op verschillende plaatsen, zoals parken, natuurdomeinen,... vanaf januari 2004.

2.3.2 Beschrijving van de bestaande toestand

Bestrijdingsmiddelen

Destelbergen startte reeds in 1991 met de pesticidenreductie. Het gebruik van pesticiden is sedertdien zeer sterk gedaald; er worden al meer dan 9 jaar geen pesticiden meer aangewend in de groenzones. Het gebruik van pesticiden op verharde of op halfverharde oppervlakken is sedert 2006 zelfs 0.

Bij aanleg van verharding worden preventieve maatregelen getroffen: o.a. dichtkitten van naden. Op 25 oktober 2012 communiceerde de milieuambtenaar aan alle interne diensten over de nieuwe impuls die door de Vlaamse regering gegeven werd aan het pesticidenreductieverhaal (2 nieuwe uitvoeringsbesluiten). De pesticidentoets zal nu wordt toegepast voor nieuwe aanleg en ook bij heraanleg. Dat betekent dat alle ontwerpplannen bekeken worden vanuit het oogpunt van onkruidpreventie en efficiëntere bestrijding met niet-chemische middelen.

Duurzame aankopen

Het gemeentebestuur zorgt ervoor dat al het aangekochte hout (of producten met houten onderdelen) afkomstig is uit duurzaam beheerde bossen. De leverancier dient telkens het FSC- of PEFC-label (of gelijkwaardig) voor te leggen en zijn Chain of Custody aan te tonen. Het gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout wordt ook bij de inwoners gepromoot.

Verder koopt het gemeentebestuur consequent duurzaam aan: Copro-gekeurd breekpuin, duurzame kantoomaterialen, milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen, compost met Vlaco-label, cateringproducten, verven en vernissen,...

Bij de opmaak van bestekken, wordt waar mogelijk bijkomend advies gevraagd aan de duurzaamheidsambtenaar. Dit wordt telkens meegenomen in de bestektekst. Nadien bij de offertevergelijking volgt er opnieuw een advies. Op die manier worden de principes van milieuverantwoord productgebruik steeds doelgericht geïntegreerd in de gemeentelijke aankoopprocedures.

2.3.3 Knelpuntenanalyse

- De principes van duurzaam aankopen zijn bij de gemeentelijke diensten nog niet voldoende gekend;
- Veel producten die een waardevol milieuvriendelijk alternatief vormen voor milieubelastende tegenhangers hebben nog te weinig bekendheid, enerzijds bij de eigen gemeentelijke diensten, anderzijds bij de particulier;
- Momenteel wordt er nog niet voldoende gecommuniceerd over milieubewust aankopen, waarin het gemeentebestuur een voortrekkersrol opneemt. Meer inspanningen om regelmatig te communiceren kunnen de inwoners aanzetten tot het zelf aankopen van milieuvriendelijke producten.

2.3.4 Doelstellingen

- Het stimuleren van het milieuverantwoord productgebruik in de werking van de gemeentelijk diensten, de particuliere huishoudens en het bedrijfsleven;
- Regelmatig communiceren over de eigen milieuvriendelijke aankopen;
- In het kader van interne milieuzorg de principes van duurzaam aankopen consequent toepassen waar mogelijk;
- Het blijvend stimuleren van een pesticidenvrij beheer van het openbaar domein met alternatieve bestrijdingstechnieken.

2.3.5 Actieplan

PR-1: Pesticidenvrij onderhoud van het openbaar domein

Omschrijving: Het pesticidenvrij onderhoud van het openbaar domein wordt bestendigd. Het onkruid wordt enkel bestreden met milieuvriendelijke alternatieven. Het gemeentebestuur zal het goede voorbeeld blijven geven en de inwoners zullen tegelijkertijd gestimuleerd worden om hetzelfde te doen in hun eigen tuin.

Doelgroep: dienst Technische zaken (afdeling Groen), inwoners

Betrokkenen: dienst Technische zaken (afdeling Groen), dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

PR-2: Preventieve maatregelen voor onkruidbestrijding

Omschrijving: Bij aanleg van verharding worden zo mogelijk steeds preventieve maatregelen getroffen: o.a. dichtkitten van naden. De pesticidentoets wordt toegepast voor nieuwe aanleg en ook bij heraanleg. Dat betekent dat alle ontwerpplannen bekeken worden vanuit het oogpunt van onkruidpreventie en efficiëntere bestrijding met niet-chemische middelen. Een goede informatiedoorstroming vanuit de technische dienst is hiervoor onontbeerlijk.

Doelgroep: dienst Technische zaken (afdelingen Groen en Wegen), inwoners

Betrokkenen: dienst Technische zaken (afdelingen Groen en Wegen), dienst Leefmilieu, dienst Stedenbouw

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

PR-3: Opmaken handleiding en verbeterprogramma 'duurzaam en ecologisch productgebruik'

Omschrijving: In het kader van interne milieuzorg de bestaande initiatieven inzake duurzame aankopen verderzetten en uitbreiden. Opmaken van een gebruiksklare handleiding 'duurzaam en ecologisch productgebruik' voor de gemeentelijke diensten. Communicatie over de voorbeeldfunctie van het gemeentebestuur naar de inwoners toe. Integratie van duurzaamheidscriteria in alle bestekken.

Doelgroep: centrale aankoopdienst, gemeentepersoneel, dienst Leefmilieu

Betrokkenen: centrale aankoopdienst, dienst Leefmilieu, Milieuraad

Uitvoeringstermijn: 2014 opmaak handleiding en verbeterprogramma – doorlopend beleid 2014-2018

PR-4: Opleiding duurzaam en ecologisch verantwoord productgebruik

Omschrijving: Het gemeentepersoneel krijgt waar mogelijk de nodige opleiding om materialen en producten op een duurzame en ecologisch verantwoorde manier te gebruiken.

Doelgroep: gemeentepersoneel, dienst Leefmilieu

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, Milieuraad

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

PR-5: Sensibilisatie milieuverantwoord productgebruik

Omschrijving: De inwoners worden regelmatig gesensibiliseerd inzake milieuvriendelijke producten: duurzaam winkelen, duurzame voeding, milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen en cateringproducten, FSC gelabeld hout, Copro-gekeurd breekpuin, houtverduurzamingsmiddelen, verven en vernis, e.d. De inwoners worden regelmatig gesensibiliseerd om ook milieuvriendelijke producten aan te kopen.

Doelgroep: inwoners, personeelsleden

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2018

PR-6: Onderzoek voor en opstart van 'Repair Café'

Omschrijving: In overleg met het Vlaams Netwerk Bewust Verbruiken de mogelijkheden tot de opstart van een Repair Café onderzoeken. Dit zijn gratis toegankelijke bijeenkomsten, waarop buurtgenoten elkaar vrijwillig helpen bij het herstellen van allerlei voorwerpen. Bezoekers nemen van thuis kapotte spullen mee en gaan samen met deskundigen, zoals elektriciens, naaisters, timmerlieden,... aan de slag.

Het Repair Café leert de bezoekers dat herstelling een goed alternatief voor weggooien is en helpt zo de afvalberg te verkleinen. Daarnaast draagt het bij aan een mentaliteitsverandering, die nodig is om mensen warm te maken voor een duurzame samenleving. Het is ook een sociaal evenement: buurtgenoten ontmoeten elkaar op een nieuwe, verrassende manier. Dat bevordert de sociale cohesie.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, IVAGO, Kringloopwinkel UniKa

Uitvoeringstermijn: 2014

PR-7: Onderzoek naar en gebruik van lettertypes die minder inkt verbruiken

Omschrijving: Er bestaan lettertypes met minuscule perforaties. Het uitzicht van de tekst blijft nagenoeg ongewijzigd terwijl er veel minder inkt gebruikt wordt.

Doelgroep: personeelsleden

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014

2.4 WATER

2.4.1 Algemene situering en beleidskader

De kwaliteit en de kwantiteit van het oppervlakte- en grondwater wordt continu beïnvloed door allerlei menselijke activiteiten: lozing van verontreinigende stoffen via het huishoudelijk afvalwater en het bedrijfsafvalwater, bemesting, verspreiding van bestrijdingsmiddelen, maar ook menselijke ingrepen in het natuurlijk ecosysteem zoals de verharding van de Vlaamse gronden, de ingrepen voor versnelde afvoer van het regenwater, de niet op de behoeften afgestemde riolerings- en zuiveringsinfrastructuur, het rechte trekken en kanaliseren van de waterlopen, de grootschaliger landbouwmethoden en de overmatige consumptie van hoogwaardig water.

Het is welbekend dat de kwaliteit van ons oppervlaktewater ver van uitstekend is. Ook het verhaal van afvalwaterzuivering klinkt bekend in de oren. Lokale waterbeheerders hebben goede intenties om de nodige inspanningen te leveren, maar hebben nood aan meer financiële middelen en concrete stimulansen om in de praktijk tot betere resultaten te komen. Overleg leidde tot een aantal internationale en regionale verdragen die hieronder kort gebundeld worden.

Uitgangspunten van het beleid in Destelbergen zijn: voorkomen, saneren aan de bron, toepassing van het principe de vervuiler betaalt, het voorzorgsprincipe en het stand-still-beginsel. De belangrijkste consequentie is dat de verantwoordelijkheid voor de vervuiling bij de veroorzakers wordt gelegd.

2.4.2 Beschrijving van de bestaande toestand

Situering van Destelbergen in het stroomgebied van de Schelde

Het grondgebied Destelbergen behoort volledig tot het stroomgebied van de Schelde. De Schelde kan opgedeeld worden in de Boven-Schelde en de Zeeschelde. De Zeeschelde is onderhevig aan de getijdenwerking. Het eindpunt van de getijdenwerking is op alle Belgische rivieren kunstmatig en wordt bepaald door sluisen. De scheiding tussen Boven-Schelde en de Zeeschelde, tevens het eindpunt van de getijdenwerking, wordt gevormd door de stuw in Zwijnaarde en de sluis- en stuwcomplexen in Merelbeke en Gentbrugge. Destelbergen behoort tot het stroomgebied van de Zeeschelde.

De hoofdontwatering van de deelgemeente Destelbergen en het noordelijk deel van Heusden wordt verzekerd door de Roosbroekbeek, de Lede en de Damsloot-Mostbeek. Het zuidelijk deel van Heusden wordt ontwaterd via een complex stelsel van sloten (de Polder van Belham) die via het 'gemaal van Voorde' in de Schelde uitmonden.

De noordoostelijke hoek van Destelbergen (gebied ingesloten door R4, Haenhoutstraat en de noordoostelijke gemeentegrens), ontwatert via de Ledebeek en de Durme in de Zeeschelde.

Het hydrografisch net kan op diverse manieren verder opgedeeld worden in hydrografische subbekkens, elk met een eigen stroomgebied.

In het ontwerpdecreet integraal waterbeheer wordt het grondgebied Vlaanderen opgedeeld in 11 rivierbekkens. Met betrekking tot de Schelde spreekt men hier van het Boven-Scheldebekken en het Beneden-Scheldebekken. De terminologie is hier enigszins verwarrend in die zin dat het Boven-Scheldebekken, naast het eigenlijke stroomgebied van de Boven-Schelde eveneens een deel van het stroomgebied van de Zeeschelde omvat. Het meest stroomafwaarts gelegen punt van het Boven-Scheldebekken ligt aan de monding van de Dender te Dendermonde.

Volgens deze indeling behoort het grootste deel van Destelbergen tot het Boven-Scheldebekken, met als belangrijkste zijbekkens, de reeds eerder genoemde Roosbroekbeek, de Lede (gedeeltelijk) en de Damsloot. Het noordoostelijke deel van de gemeente, dat via de Durme ontwatert, behoort tot het Beneden-Scheldebekken.

Geklasseerde waterlopen binnen het grondgebied van Destelbergen

- 1 bevaarbare waterloop: Schelde
- 1 waterloop van 1e categorie: Lede (S.202 en 1.045)
- 5 waterlopen van 2e categorie:
 - Roosbroekbeek (S.205)
 - Damsloot-Mostbeek (S.197)
 - Loopsloot (S.198)
 - Naamloos (S.210)
 - Naamloos (M-L)
- 8 waterlopen van 3e categorie:
- Sloote (S.199)
 - Naamloos (S.204)
 - Naamloos (S.420)
 - Laresloot - Heusdensesloot (S.153)
 - Naamloos (S.178)
 - Naamloos (S.179)
 - Oude Schelde - Sloot (S/150)
 - Costenschengracht (A-B)

De niet-geklasseerde waterlopen (een twintigtal) zijn bijna uitsluitend grachten, waarvan een groot deel (quasi het volledige grondgebied van Heusden) gelegen is binnen de Polder van Belham. De loop van een aantal waterlopen is, o.a. voor de aanleg van de R4 en de E17, in de loop der jaren verlegd geworden.

Waterkwaliteit en verontreinigingsbronnen

Als mogelijke directe verontreinigingsbronnen via puntlozingen, kunnen we onderscheiden:

- rechtstreekse lozing van rioolwater in oppervlaktewater;
- lozing van effluenten van rioolwaterzuiveringsinstallaties;
- lozing van industrieel en agrarisch afvalwater;
- accidentele lozingen.

Als mogelijke bronnen van indirecte of diffuse lozingen kunnen onder meer vermeld worden:

- overmatige bemesting met uitloging van nutriënten (o.a. nitraten en fosfaten);
- onoordeelkundig gebruik van pesticiden;
- afspoeling van wegen (o.a. lood en strooizouten), industrieterreinen en landbouwgronden;
- uitloging van contaminanten vanuit de bodem (o.a. door lekken van ingegraven stookolietanks) of vanuit stortplaatsen;
- incidentele lozingen;
- depositie vanuit de lucht.

Afvalwaterzuivering - riolering

Zuiveringsinfrastructuur

In 2001 werd de RWZI in de Panhuisstraat gerealiseerd en in werking gesteld. Sindsdien worden het huishoudelijke afvalwater (voor een inwonersequivalent van 59.400) via de rioleringen gecollecteerd en gezuiverd i.p.v. rechtstreeks in het oppervlaktewater geloosd.

De inzameling van het op riool geloosd of te lozen afvalwater van vooral huishoudelijke en deels industriële herkomst, vergt de uitbouw van een wijdvertakt leidingennet dat hetzij louter gravitair hetzij deels door middel van pompstations afwatert naar de openbare RWZI.

Als belangrijke onderdelen van het infrastructuurnet zijn te vermelden:

- gemeentelijke rioleringen: rioleringsnetwerk dat de lozingen van de individuele woningen en kleinere bedrijven verzamelen;
- bovengemeentelijke infrastructuur, bestaande uit:
 - de prioritaire rioleringen (PRIO's) die de verbinding maken tussen de verzamelpunten van het gemeentelijk rioleringsnet en de collectoreninfrastructuur;
 - de collectoren en/of persleidingen, plus bijbehorende pompstations, die de verzamelpunten van het gemeentelijk rioleringsnet (al of niet met tussenkomst van prioritaire rioleringen) met elkaar verbinden;
 - de RWZI zelf.

Bevoegdheid inzake planning, aanleg, onderhoud en exploitatie

De bevoegdheid met betrekking tot de planning enerzijds en de aanleg, het onderhoud en de exploitatie van deze infrastructuur anderzijds, is opgesplitst in twee delen, waarvan het eerste deel de gemeente toekomt en het tweede deel de NV Aquafin.

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitbouw en het onderhoud van het gemeentelijk rioleringsnet. Het **zoneringsplan** van Destelbergen, goedgekeurd door de gemeenteraad in zitting van 20 september 2007, geldt hier als leidraad.

Voor wat de bovengemeentelijke infrastructuur betreft (PRIO's, collectoren, RWZI's), speelt de VMM een zeer belangrijke rol.

Inzake beleidsvorming m.b.t. de afvalwaterzuivering heeft de VMM als voornaamste taken:

- de opmaak van algemene waterzuiveringsprogramma's (AWP's);
- het uittekenen van investeringsprogramma's voor de zuiveringsinfrastructuur;
- de uitbouw en de exploitatie van een meetnet voor de bewaking van het oppervlaktewater;
- de vestiging van de aanslagen en de inning van de heffing op de waterverontreiniging;
- het adviseren van de milieuvergunningsaanvragen in toepassing van het VLAREM;
- de uitbouw en exploitatie van een waterbodemeetnet;
- de inning van de heffing op grondwaterwinningen.

Afkoppeling

De gewijzigde milieuwetgeving die sinds 1 augustus 2008 van kracht werd (Vlarem II, afdeling 6.2.2) en het zoneringsplan bepalen dat een volledige scheiding tussen afvalwater en hemelwater verplicht is voor woningen op het ogenblik dat een gescheiden riolering wordt (her)aangelegd.

2.4.3 Knelpuntenanalyse

- Duurzaam watergebruik: Er is behoefte aan sensibilisatie via de bestaande gemeentelijke informatiekanalen om de inwoners op de hoogte te brengen van interessante toepassingen zoals groendaken, hemelwater, infiltratie, e.d.;
- Het gemeentebestuur tracht eerst zoveel mogelijk inwoners aan te sluiten op de collectieve riolering. Indien deze optie niet haalbaar blijkt, wordt de plaatsing van een IBA het alternatief;
- Overleg, communicatie en integrale aanpak van het waterbeheer: Waterproblematiek is niet verbonden aan het grondgebied van één gemeente. Daarom is het noodzakelijk dat de deelbekkenwerking gebruikt wordt om (gemeente)grensoverschrijdende waterproblemen structureel aan te pakken.

2.4.4 Doelstellingen

- Afkoppeling regenwater en afvalwater, verhogen van de kwaliteit van het oppervlaktewater;
- Verhogen van de infiltratiemogelijkheden water, minimaliseren van overstromingsgevaar;
- Stimuleren van het hergebruik regenwater;
- Verhogen van het zuiveringspercentage van het afvalwater;
- Goed onderhoud van het rioleringsstelsel;
- Herstel van het natuurlijk milieu van het watersysteem;
- Optimale communicatie tussen verschillende stakeholders op regelmatige tijdstippen.

2.4.5 Acties

WAT-1: Retentie, infiltratie en duurzaam watergebruik

Omschrijving: de informatieverspreiding en sensibilisatie naar de bevolking wordt verder verfijnd. Bij het vergunningenbeleid wordt verder op een proactieve manier aangespoord tot een duurzamer watergebruik.

Doelgroep: inwoners, industrie, landbouwers

Betrokkenen: dienst Stedenbouw, dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

WAT-2 : Sensibilisatie rond duurzaam watergebruik

Omschrijving: de inwoners zullen via de gemeentelijke kanalen op regelmatige basis gesensibiliseerd worden over duurzaam watergebruik. Dit behelst uiteenlopende onderwerpen: hemelwaterinstallaties, preventie van waterverontreiniging, aanvullen van grondwater (infiltratie in de bodem), drinkwater versus kraantjeswater, waterbesparing in de woning en op het werk.

Doelgroep: beheerders van de gebouwen, inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Gebouwen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

WAT-3 : Grondwaterbeleid

Omschrijving: Het vergunningenbeleid is erop gericht om grondwaterwinning te beperken. Met landbouwers wordt steeds bekeken waar er mogelijkheden zijn om regenwater te capteren en te gebruiken.

Doelgroep: inwoners, landbouwers, bedrijven

Betrokkenen: dienst Stedenbouw, dienst Leefmilieu, dienst Lokale economie

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

WAT-4 : Zoneringsplan

Omschrijving: Het uitvoeren van het zoneringsplan. Opvolging van de milieuaspecten.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Technische zaken, dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

WAT-5 : Afkoppelen

Omschrijving: in het kader van het zoneringsplan worden nieuwe gescheiden rioleringsnetten aangelegd en zuiveringsinstallaties voorzien. Waar de riolering wordt vernieuwd of een nieuw deel wordt aangelegd, worden de inwoners zoveel mogelijk gestimuleerd om het regenwater af te koppelen van het afvalwater. De milieuhygiënische en juridische aspecten worden door de dienst Leefmilieu opgevolgd.

Doelgroep: inwoners, omwonenden van rioleringsprojecten

Betrokkenen: dienst Technische zaken, dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

WAT-6: Kwaliteit van de waterlopen optimaliseren

Omschrijving: Door gerichte maatregelen waar mogelijk de kwaliteit van de waterlopen herstellen en optimaliseren met oog op het verbeteren van de waterkwaliteit en het minimaliseren van het overstromingsgevaar vb. regelmatig ruimen van grachten, omleggen van grachten, aanleggen rietkragen, verhoging van de rioleringsgraad,...

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Technische zaken, dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

WAT-8: Wateraudit bij eigen bouwprojecten

Omschrijving: Bij nieuwbouwprojecten zal er steeds een wateraudit uitgevoerd worden met betrekking tot duurzaam watergebruik. Hiermee stelt het gemeentebestuur een mooi voorbeeld voor de inwoners.

Doelgroep: gemeentebestuur

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

2.5 HINDER

2.5.1 Algemene situering en beleidskader

'Milieuhinder' is een onaangenaam zintuiglijk gevoel dat zich voordoet ten gevolge van een verstoring van het leefmilieu. Kenmerkend is het lokale, maar direct merkbare karakter ervan. Dit is typisch het geval bij geluidshinder, geurhinder, hinder van grof stof, roet of rook, een overmaat aan kunstlicht en trillingshinder, bodemverontreiniging en zwerfvuil. Nogal wat factoren, zowel objectieve als subjectieve, zullen uitmaken of iemand al dan niet gehinderd wordt. In ernstige hindersituaties kan dit leiden tot lichamelijke ongemakken, slaapverstoring, gezondheidsklachten, de waardedaling van woningen of aantasting van materiële goederen.

Ter ondersteuning van het hinderbeleid is in Destelbergen het zonaal GAS-reglement van toepassing vanaf 22 september 2011. In dit politiereglement werden de aspecten geur-, geluid-, en lichthinder uitgewerkt.

Daarnaast worden milieumeldingen en –klachten ook consequent opgevolgd door de dienst Leefmilieu. I.k.v. de SO 2008-2013 werd dit via MKROS (milieuklachtenregistratie- en opvolgingssysteem) bijgehouden. Binnenkort zal een nieuwe software (CRM) geïntroduceerd worden binnen de werking van de gemeentelijke administratie. Binnen dit systeem zal een degelijke klachtenopvolging en –rapportering nog efficiënter kunnen verlopen.

Geluidshinder

Geluidshinder wordt als één van de belangrijkste milieuproblemen van deze tijd beschouwd. Na geluidshinder van verkeer, zijn industrielawaai, luidruchtige recreatie en burenlawaai de belangrijkste bronnen van hinder. Geluidshinder is een beleving met zowel een objectief als een subjectief karakter.

Als objectieve factoren kunnen het geluidsniveau, de frequentie, de duur en variabiliteit van het geluid, het tijdstip en de plaats waarop het geluid zich voordoet, vermeld worden. Als subjectieve factoren kunnen de waardering van het geluid, de betrokkenheid bij de geluidsbron en de persoonlijke gevoeligheid aangehaald worden.

Zeer hoge geluidsniveaus beïnvloeden de menselijke gezondheid op negatieve wijze met als gevolg onder meer een vermindering van de gehoorgevoeligheid die kan leiden tot lawaaidoofheid en storingen van het hartritme. Normaal omgevingsgeluid leidt echter niet tot deze symptomen.

Lichthinder

'Lichthinder' is de overlast die mens en dier ondervinden van kunstlicht. Dat kan gaan om een gevoel van onbehagen, regelrechte verblinding door bijvoorbeeld direct zicht op een lamp of verstoring van avondlijke en nachtelijke activiteiten zoals bijvoorbeeld sterrenwaarnemingen. Door sommige hevige lichtbronnen kan ook het gezichtsvermogen al dan niet tijdelijk aangetast geraken. Overmatig licht tijdens de nacht kan je dag- en nachtritme overhoop halen, wat zich bijvoorbeeld vertaalt in slaapstoornissen. Wat op zich aanleiding kan geven tot depressies en diverse lichamelijke kwaaltjes gaande van concentratiestoornissen, migraine en eventueel last van hart- en bloedvaten.

'Lichtvervuiling' wordt omschreven als de verhoogde helderheid van de nachtelijke omgeving veroorzaakt door het overmatig en verspillend gebruik van kunstlicht, met name overbelichting of onbenutte en onoordeelkundige verlichting. En het klinkt misschien paradoxaal, maar teveel licht kan ook leiden tot meer onveiligheid. Zo is al bewezen dat er 's nachts minder ongevallen gebeuren op een niet verlichte autosnelweg dan op een snelweg die baadt in het licht. De 'donkere' autosnelweg nodigt immers uit tot een voorzichtiger en meer attent rijgedrag, waarbij men ook de snelheid zal matigen.

Geurhinder

Geurhinder of stank is niet zozeer bedreigend voor de gezondheid of verstorend voor ecosystemen, maar tast het welzijn aan. Geurhinder wordt veroorzaakt door allerlei stoffen, zoals meststoffen, oplosmiddelen, rottend organisch materiaal of emissies van productieprocessen. Na uitstoot (emissie) door een bron worden de stoffen verspreid in de atmosfeer (dispersie), wat resulteert in bepaalde concentraties in de omgevingslucht (immissie).

Als de immis­sieconcentratie de geurdrempel overschrijdt, spreekt men van geurwaarneming. Bij stijgende frequentie en intensiteit van de geurwaarneming treedt hinder op. Ernstige hinder treedt op wanneer het maximaal toelaatbare risiconiveau voor de gezondheid van de mens wordt overschreden. Zowel lichamelijke als psychosomatische effecten spelen daarbij een rol.

Geurhinder is vooral een lokaal probleem. Afhankelijk van de bron doet hij zich voor in de onmiddellijke omgeving, tot op enkele kilometers, meestal maximaal een tiental.

Geurhinder geeft meestal aanleiding tot indirecte gezondheidsklachten, in eerste instantie psychisch-mentaal. Soms kunnen daaruit dan lichamelijke gezondheidsklachten voortvloeien. In de wetenschappelijke vakliteratuur zijn verbanden gerapporteerd tussen het optreden van ernstige geurhinder en (psycho)somatische symptomen als slape­loosheid, ademhalingsproblemen, duizeligheid, hoofdpijn, oog-, keel- en neusirritatie, allergische reacties, hoest, hijgen, maagklachten (misselijkheid, braken, walging en verlies van eetlust), pijn in de borst als gevolg van stress, depressie.

Stofhinder

Luchtvervuiling door fijn stof bestaat uit vloeibare en vaste stofdeeltjes. Zwarte rook bijvoorbeeld is fijn stof van roetdeeltjes. Die stofdeeltjes hebben de eigenschap dat zij zeer gemakkelijk giftige stoffen opnemen. Omdat ze zo klein zijn, dringen ze diep in de longen. Daar kunnen de giftige stoffen die ze transporteren hun vernietigend werk doen. Dit schaadt de gezondheid en vermindert de verwachte levensduur in Vlaanderen met enkele maanden. Volgens een aantal studies zorgt ook een kortstondige blootstelling aan fijn stof van de kleinste stofdeeltjes voor vervroegde sterfgevallen. Om ervoor te zorgen dat de meest kwetsbaren zoals vb. kinderen, astmalijders en patiënten met luchtweg- en hartaandoeningen minder last ondervinden van luchtvervuiling door roet en fijn stof, moet er voorkomen worden dat er aan sluikstoken gedaan wordt en dat wagens worden uitgerust met een roetfilter.

2.5.2 Beschrijving van de bestaande toestand

Algemeen

OPVOLGEN VAN MILIEUKLACHTEN

Het registratiesoftwarepakket CRM dat de gemeente onlangs aankocht zal zo mogelijk in de toekomst aangewend worden als registratie- en opvolgsysteem voor alle meldingen en klachten die de inwoners binnenbrengen bij de dienst Leefmilieu.

Tot op heden werd i.k.v. de Samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse overheid (die afliep op 31 december 2013) voor de klachtenregistratie gebruik gemaakt van de database MKROS.

SENSIBILISATIE

De dienst Leefmilieu adviseert de inwoners/bedrijven in het kader van vergunningsaanvragen. Tijdens deze plaatsbezoeken wordt ingegaan op alle specifieke vragen inzake milieuaangelegenheden (belang van een groenscherm, voorkomen van afval, afvalinzamelsystemen om thuisverbranden (sluikstoken) tegen te gaan, voorkomen van geluidshinder door gepaste exploitatiemethoden, vergroten van het draagvlak in de directe omgeving).

In het gemeentelijk infoblad wordt regelmatig gesensibiliseerd over hinderonderwerpen.

SAMENWERKING MET DE LOKALE POLITIE, 24/24 MELDPUNT MILIEUKLACHTEN

De inwoners kunnen met alle klachten betreffende milieu of hinder de klok rond terecht bij de bevoegde instantie. Tijdens de kantooruren is dit de dienst Leefmilieu, vanwaar de informatie verder wordt verwerkt en doorgegeven naar de politie. Buiten de kantooruren ligt dit meldpunt rechtstreeks bij de lokale politie. Alle klachten worden bijgehouden in een daartoe bestemd opvolgingsprogramma.

Om het bestraffen van milieu-inbreuken mogelijk te maken werd het zonaal GAS-reglement opgesteld.

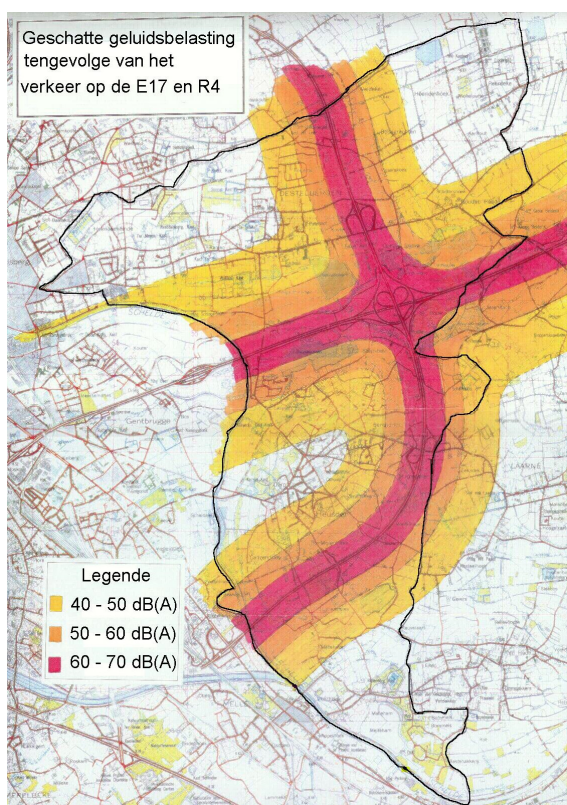
Geluidshinder

De voornaamste bronnen van geluidshinder op het gebied van de gemeente Destelbergen zijn ongetwijfeld de autowegen R4 en E17, maar ook de andere belangrijke verkeersaders (o.m. Dendermondesteenweg). Deze stoorbronnen kunnen beschouwd worden als continue lijnbronnen. Het voornaamste verschil tussen een punt- en lijnbron is dat bij deze laatste de geluidsdruk minder snel afneemt met de afstand (3 dB bij een verdubbeling van de afstand tegen 6 dB voor een puntbron).

Andere stoorbronnen in Destelbergen zijn de spoorlijn Gent-Antwerpen, bepaalde industriële bedrijven en sommige horecabedrijven. Luidruchtige recreatie (motorcross, sommige gemotoriseerde watersporten, kleiduifschieten, modelvliegtuigen), wordt in Destelbergen nergens op een systematische wijze beoefend.

Tabel: Invloedsgebieden van de geluidsbelasting door het verkeer
aantal voertuigen geluidsklasse in Leq-waarden

tussen 7-19u	40-50 dB(A)	50-60dB(A)	60-70dB(A)	> 70 dB(A)
701-1500	350-100 m	< 100m	-	-
1501-3000	450-200 m	200-50 m	< 50 m	-
3001-7000	600-250 m	250-100 m	< 100 m	-
7001-15000	750-350 m	300-100 m	< 100 m	-
15001-35000	1000-500 m	500-200 m	200-50 m	< 50 m
> 30000	1250-650 m	650-250 m	250-100 m	< 100 m

Wanneer deze waarden worden uitgezet op basis van de cijfers van de verkeersstellingen langsheen de belangrijkste verkeersaders van Destelbergen, blijkt snel dat de geluidsdruk op vrijwel het ganze grondgebied van de gemeente in grote mate onder de invloed staat van het wegverkeer.

De gebieden met de hoogste geluidsbelasting komen grotendeels overeen met groengebieden en landbouwgebieden, maar ook de woongebieden worden niet gespaard. De E17 legt een zeer zware geluidsbelasting op het ganze groengebied van de Damvallei.

Figuur: geschatte geluidsbelasting ten gevolge van het verkeer op de autowegen E17 en R4.

Opm.: de weergegeven waarden zijn zgn. L_{aeq} -waarden; dit is het equivalent geluidsniveau, dat overeenstemt met de gemiddelde intensiteit van het fluctuerend geluid tijdens de meettijd. Er bestaat een goede correlatie tussen deze geluidswaarde en de lawaaihinder voor de omwonenden van wegen en druk verkeer.

Lichthinder

Evenmin als men in Destelbergen nog kan spreken over stiltegebieden vindt men in de gemeente nog echte 'donkere' gebieden. De oorzaken van de lichtpollutie zijn ook hier te vinden in het uitgebreide wegennet met de hiermee samengaande openbare verlichting, maar ook in de aanwezigheid van de vele serres die 's nachts soms zeer intens verlicht worden. Daarnaast zorgen ook enkele verlichte reclameborden voor zowel licht- als gewoon visuele hinder.

Geurhinder

Wanneer men enkel zou afgaan op het aantal (geregistreerde) klachten over geurhinder, zou men kunnen stellen dat het probleem in Destelbergen zeer gering is.

Het is echter geweten dat geurhinder slechts zelden wordt gesignaleerd, omdat het probleem vaak van tijdelijke en plaatselijke aard is, omdat een zekere graad van geurhinder dikwijls getolereerd wordt of omdat de veroorzaker van de hinder niet met zekerheid kan geïdentificeerd worden.

Bovendien verloopt de behandeling van een klacht in verband met geurhinder vaak zeer moeizaam, omdat het probleem zowel kwantitatief als kwalitatief moeilijk te omschrijven en/of te meten is en omdat het wettelijk kader met betrekking tot geurhinder niet eenduidig is. Om al deze redenen ligt de drempel voor het indienen van een klacht in verband met geurhinder in het algemeen nogal hoog.

Stofhinder

De aanwezigheid van de grote verkeersassen E17 en R4 en de nabijheid van stad Gent zorgt voor verhoogde concentraties fijn stof. Fijn stof kan de leefomgeving vervuilen en de gezondheid van mens en dier aantasten. Om die reden wordt deze problematiek vermeld in dit milieubeleidsplan. De gemeente heeft hier echter geen invloed op en kan geen acties opzetten die een merkbaar verschil maken.

Burenhinder

De dienst Leefmilieu speelt een belangrijke bemiddelingsrol bij burenhinder. De meeste klachten gaan over overhangende takken, onkruid op aanpalende percelen, geurhinder. De dienst Leefmilieu heeft echter geen sanctionerende bevoegdheid, maar treedt louter informatief en bemiddelend op.

2.5.3 Knelpuntenanalyse

- Een continue en doorgedreven sensibilisatie naar de inwoner toe is noodzakelijk om een voldoende preventief effect te hebben;
- De geluidsoverlast veroorzaakt door het verkeer, in het bijzonder de E17 en de R4. Ook de spoorlijn Gent-Antwerpen is een stoorbron. De invloed van de gemeente op het verkeer van deze hoofdwegen is zeer beperkt tot onbestaande;
- Landbouwers volgen bij het gebruik van veldkanonnen niet steeds het vigerende politiereglement;
- Muziekinstallaties in voertuigen veroorzaken regelmatig geluidshinder in de omgeving;
- Geluidshinder veroorzaakt door koelinstallaties (compressoren en ventilatoren voor frigo's, airconditioning,...) blijkt nog vaak voor te komen;
- Door het uitgebreide wegennet en de daarmee samengaannde openbare verlichting, zijn er in Destelbergen zo goed als geen donkere gebieden meer;
- Serres veroorzaken soms zeer felle nachtverlichting;
- Enkele lichtreclames en verlichte reclamepanelen zorgen niet alleen voor permanente visuele hinder maar ook voor lichthinder. Bij het verlenen van (bouw-)vergunningen voor reclamepanelen is tot nog toe te weinig aandacht geschonken aan de aspecten visuele hinder en lichthinder;
- Geurhinder fluctueert met de tijd en is vaak verminderd of verdwenen op het moment dat een controle plaatsvindt. Een snel optreden en een snelle controle in geval van klachten is bijgevolg van belang, maar niet altijd mogelijk;
- Er is een gebrek aan kennis bij de bevolking m.b.t. de gevaren en risico's van milieugevaarlijke stoffen voor de volksgezondheid. Zo worden vaak nog afvalstoffen verbrand, bv. op bouwerven of door particulieren in open vuren, oude olievaten, allesbranders, open haarden of houtkachels.

2.5.4 Doelstellingen

Destelbergen moet een aangename gemeente blijven waar de mensen in een goede verstandhouding samenleven. Het gemeentelijk beleid steunt op drie krachtige pijlers: preventie, regulering en correctieve maatregelen.

- Er wordt een sterk preventief beleid gevoerd naar de inwoners toe d.m.v. middel van diverse sensibilisatieacties;

- Hinder in eigen beheer (of via voorwaarden i.k.v. het vergunningenbeleid) terugdringen;
- De geur- en stofhinder van landbouw beperken door maximale implementatie van ammoniakemissiearme systemen (vergunningbeleid);
- Het verder uitwerken van de samenwerking met de lokale politie en het verder handhaven van reglementen die de beperking van hinder ten goede komen;
- De verstoring van het leefmilieu en het woonklimaat door geluidshinder wordt zoveel mogelijk beperkt.

2.5.5 Acties

HIN-1: Sensibilisatie van de burger inzake milieuhinderthema's

Omschrijving: de milieuvisie van de gemeente moet steeds aanwezig zijn: een beperkt aantal, eenvoudige duidelijke stelregels rond milieu moeten vaak herhaald worden. De gemeente zal jaarlijks minstens twee acties ondernemen op twee verschillende domeinen (bv. lichthinder, sluikstoken,...).

Doelgroep: inwoners, verenigingen die n.a.v. evenementen in de gemeente samenkomen

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Communicatie

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

HIN-2: Beperking van hinder in eigen beheer en sensibiliseren van de vaste gebruikers van het gemeentelijk patrimonium

Omschrijving: bij projecten binnen het eigen beheer of waar het gemeentebestuur een adviserende functie heeft zal het item hinder opgenomen worden binnen het project of het advies.

Doelgroep: het gemeentebestuur

Betrokkenen: het gemeentebestuur, dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

HIN-3: Terugdringen geluidshinder E17/R4

Omschrijving: De mogelijkheden voor het aanbrengen van geluidsschermen op de E17 / R4 worden nauwgezet opgevolgd. Vermits de aanleg, zonder een substantiële financiële tussenkomst door het Vlaams Gewest, de financiële draagkracht van onze gemeente ver overschrijdt, moeten we inzetten op een versoepeling van de Vlaamse regelgeving ter zake.

Doelgroep: het gemeentebestuur, inwoners

Betrokkenen: het gemeentebestuur, Vlaams Gewest

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

HIN-4: Infoavond over geluidshinder en nieuwe geluidsmeting

Omschrijving: De verschillende aspecten van de geluidshinder op het grondgebied van de gemeente zijn niet goed gekend door de inwoners. Het gemeentebestuur zal een infoavond inrichten waarop AWV zal worden uitgenodigd als spreker om een deskundige uitleg op maat van de inwoners te verzorgen. AWV zal voorafgaandelijk verzocht worden om een nieuwe geluidsmeting uit te voeren in de gemeente. Naar aanleiding hiervan kan de infoavond dan georganiseerd worden.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: het gemeentebestuur, Vlaams Gewest (Agentschap Wegen en Verkeer)

Uitvoeringstermijn: 2014-2015

HIN-5: Handhavingsbeleid

Omschrijving: Op milieuvlak is een gepast handhavingsbeleid onmisbaar. Door beroep te doen op de GAS reglementering (Gemeentelijke Administratieve Sancties) wil de gemeente haar verantwoordelijkheid opnemen. Controle op de naleving van de milieuvergunningsvoorwaarden bij klasse 2 en 3 inrichtingen en van de vigerende gemeentelijke reglementering, in geval van klachten, vindt plaats in nauwe samenwerking met de cel Leefmilieu van de lokale politie die gespecialiseerd is in deze materie. De milieuableider is bevoegd voor toezicht en bestuurlijke maatregelen.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, lokale politie

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

HIN-6: Terugdringen lichthinder door reclamepanelen

Omschrijving: Bij het verlenen van vergunningen voor reclamepanelen en lichtreclames zal steeds aandacht geschonken worden aan de aspecten visuele hinder en lichthinder. Er zal opgenomen worden in de vergunningen dat de lichtreclames tussen 24.00 u en 06.00 u moeten worden gedoofd indien ze niet noodzakelijk zijn voor het werk. Er wordt een algemene informatiecampagne ingericht over deze problematiek, met de boodschap dat lichtreclame 's nachts geen effect heeft en enkel als storend wordt ervaren voor de omgeving.

Doelgroep: eigenaars van verlichte reclamepanelen, inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Lokale economie

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

HIN-7: Terugdringen lichthinder in eigen beheer – Lichtplan

Omschrijving: Er wordt onderzocht of het opportuun is om een lichtplan uit te werken voor de openbare verlichting om op drie belangrijke gebieden te verbeteren: energiebesparing, vergroten van het veiligheidsgevoel door implementatie van meer algemene verlichting en het wegwerken van accentverlichting en het esthetisch aspect. Bijkomend zal er jaarlijks actie ondernomen worden ter beperking van lichthinder, gericht op eigen gemeentelijk patrimonium kaderend binnen het integraal lichtplan. Rond waardevolle natuurgebieden moet maximaal gestreefd worden naar het voorkomen van geluid- en lichthinder. Bij elke aanvraag voor een nieuw lichtpunt zal steeds de balans worden opgemaakt tussen de milieu- en veiligheidsaspecten.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken, lokale politie

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

HIN-8: Aandacht voor hinderthema's bij milieugerelateerde vergunningsdossiers

Omschrijving: Bij milieugerelateerde vergunningen wordt steeds aandacht besteed aan diverse hinderthema's en indien opportuun bijzondere voorwaarden opgelegd om de hinder tot een aanvaardbaar niveau te beperken.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Stedenbouw

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

HIN-9: Bemiddelen bij milieugerelateerde burenhinder

Omschrijving: De dienst Leefmilieu speelt een belangrijke bemiddelingsrol bij burenhinder. De meeste klachten gaan over overhangende takken, onkruid op aanpalende percelen, geurhinder. De Milieudienst heeft echter geen sanctionerende bevoegdheid, maar treedt louter informatief en bemiddelend op.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

2.6 ENERGIE

2.6.1 Algemene situering en beleidskader

De laatste honderd jaar nam de gemiddelde temperatuur op aarde met ongeveer 0,74°C toe. Deze verandering is ongewoon, zowel in omvang als in snelheid. Hoewel allerlei factoren meespelen in de waargenomen klimaatverandering draagt de mens – door de uitstoot van broeikasgassen – volgens het internationale klimaatpanel (*Intergovernmental Panel on Climate Change* of IPCC) met hoge waarschijnlijkheid (meer dan 90% zekerheid) bij tot die klimaatverandering. De verschillende scenario's uitgewerkt door het IPCC voorspellen een toename van 25 tot 90% van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen tussen 2000 en 2030. Dit komt overeen met een bijkomende temperatuurstijging tussen 1,1 en 6,4°C tussen 2000 en 2100.

Deze klimaatverandering zal ook zorgen voor stijgende zeespiegels, toenemen in ernst en frequentie van extreem weer (hittegolven, droogte, overstromingen, stormen, ...), ... Dit heeft economische gevolgen en een negatieve impact op de biodiversiteit, de voedselvoorziening, de gezondheid,... De economische, ecologische en sociale effecten van de klimaatverandering zullen ook de hiervoor meer kwetsbare ontwikkelingslanden treffen en dreigen de mondiale en de regionale ongelijkheid verder aan te scherpen. Hoe langer we wachten om actie te ondernemen, hoe meer het ons uiteindelijk zal kosten.

2.6.1.1 Internationaal kader

In 1992 werd in Rio de Janeiro het Raamverdrag over Klimaatverandering afgesloten. Dit verdrag bepaalt dat de concentratie van broeikasgassen in de atmosfeer gestabiliseerd moet worden op een niveau waarop geen gevaarlijke door de mens veroorzaakt verstoring van het klimaatsysteem optreedt.

Het Raamverdrag bepaalt niet hoe de vermindering van de uitstoot moet gebeuren. Hiertoe werd een bijkomende overeenkomst afgesloten onder het Raamverdrag: het Protocol van Kyoto. Het Protocol van Kyoto werd in 1997 opgesteld en trad in 2005 in werking. Voor het eerst werden er bindende reductiedoelstellingen voor broeikasgassen vastgelegd (voor de periode 2008-2012). Naast emissiereductie-verplichtingen (mitigatie) moeten de partijen van het Kyotoprotocol ook maatregelen nemen om de negatieve gevolgen van klimaatverandering te verminderen (adaptatie).

Op de klimaattop te Cancun (eind 2010) kwamen de partijen van het VN-klimaatverdrag overeen dat de opwarming van het klimaat beneden 2°C moet blijven t.o.v. de pre-industriële temperatuur. Tijdens de klimaattop in Durban (2011) werd beslist om een tweede verbintenisperiode te laten aansluiten vanaf 1 januari 2013 en om tegen 2015 een nieuw bindend mondiaal akkoord (met ingang van 2020) voor alle partijen te onderhandelen. Binnen de tweede verbintenisperiode van het Kyoto Protocol hebben een beperkt aantal landen, waaronder de EU-landen, een bindende emissiereductie-doelstelling aangenomen.

Op de klimaattop in Doha werd eind 2012 een beslissing genomen die de continuïteit van de flexibiliteitsmechanismen van het Kyoto Protocol voor de tweede verbintenisperiode garandeert. Enkel die landen die een verbintenis aangaan, krijgen volledige toegang tot deze mechanismen.

Tijdens de Klimaattop in Kopenhagen (eind 2009) verbonden de ontwikkelde landen zich tot een toenemende klimaatfinanciering tot jaarlijks 100 miljard USD tegen 2020. Dit groeipad tot 2020 moet nog verder uitgewerkt worden.

Burgemeestersconvenant

Het Burgemeestersconvenant is de reguliere Europese beweging met deelname van lokale en regionale overheden die vrijwillig toezeggen de energie-efficiëntie en het gebruik van duurzame energiebronnen op hun grondgebied te verhogen. Door hun verbintenis beogen de ondertekenaars van het Convenant om de 20% CO₂ reductiedoelstelling van de Europese Unie tegen 2020 te behalen en te overtreffen.

Na de goedkeuring in 2008 van het klimaat- en energiepakket van de EU lanceerde de Europese Commissie het Burgemeestersconvenant om de inspanningen van lokale overheden bij de uitvoering van duurzaam energiebeleid te onderschrijven en ondersteunen. Lokale overheden spelen immers een cruciale rol bij het afremmen van de gevolgen van klimaatverandering, temeer wanneer we bedenken dat 80% van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot verband houdt met stedelijke activiteiten.

2.6.1.2 Vlaams beleidskader

Voortbouwend op de ervaringen met de vorige klimaatplannen, bestaat dit **derde Vlaams Klimaatbeleidsplan (VKP)** uit een overkoepelend kader en twee afzonderlijke maar onderling goed afgestemde luiken:

- Het **Vlaams Mitigatieplan (VMP)**: het doel van het VMP is het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen tussen 2013 en 2020 om zo de klimaatverandering tegen te gaan. Daarnaast wordt er een basis gelegd voor de noodzakelijke verdere emissiereducties richting 2050.
- Het **Vlaams Adaptatieplan (VAP)**: het doel van het VAP is een beeld te krijgen van hoe kwetsbaar Vlaanderen is voor klimaatverandering en vervolgens de weerbaarheid van Vlaanderen tegen klimaatverandering verhogen.

Hoewel mitigatie en adaptatie niet los van elkaar te zien zijn, zij er toch ook een aantal duidelijke verschillen in beoogde tijdshorizon, beoogde sectoren en aanpak. Daarom is het niet vanzelfsprekend om één gezamenlijke lijn te trekken voor beide thema's. Ook internationaal worden ondanks hun sterke verwevenheid mitigatie en adaptatie gescheiden uitgewerkt. Daarom is ervoor gekozen om te werken met twee verschillende deelplannen die in nauwe wisselwerking met elkaar werden opgesteld. Beide deelplannen vormen samen het VKP en moeten samen bekeken worden om een volledig beeld te krijgen van het Vlaamse klimaatbeleid.

De beide plannen worden gekaderd in het ruimere beleid van de Vlaamse overheid. Zo wordt aansluiting gezocht bij het Pact 2020 en Vlaanderen in Actie (ViA), de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling, het MINA-plan 4 en andere relevante beleidsplannen.

2.6.2 Beschrijving van de bestaande toestand

Het lokaal beleid getuigt van doelgerichte inspanningen in het kader van rationeel energiegebruik.

Aankoop groene energie

Het gemeentebestuur stapte in 2008 over op 100% groene stroom. Door te kiezen voor groene stroom daalt de CO₂-uitstoot met 40%.

Energieboekhouding

Maandelijks worden de meterstanden van de gebouwen (elektriciteit, water, gas en mazout) opgenomen en verwerkt in een energieboekhoudpakket. Ongewone verbruiken worden bijgevolg snel gedetecteerd. Aan de analyse kunnen telkens concrete verbeterprojecten gekoppeld worden.

Sensibilisatie

De dienst Leefmilieu werkt jaarlijks een aantal acties uit om allerhande energiebesparende maatregelen bij de inwoners te stimuleren. Ook wordt het milieubewust omgaan met bestaande technieken in gebouwen (verlichting, verwarming,...) gesterkt door diverse sensibilisatiecampagnes:

- In 2011 liet het gemeentebestuur een thermografische luchtfoto maken die aangewend wordt om te sensibiliseren rond goede dakisolatie. De inwoners kunnen deze thermografische luchtfoto bekijken op de gemeentelijke website.
- De gemeente biedt aan alle inwoners die (ver)bouwen drie uur gratis planadvies met betrekking tot duurzaam bouwen.
- Het gemeentebestuur ondersteunt de provinciale campagne 'Samenaankoop groene stroom' en richt een loket in waar ook inwoners die niet vlot met de computer kunnen werken zich kunnen inschrijven voor de campagne.

Opwekken groene energie

Het gemeentebestuur liet zonnepanelen plaatsen op tien daken van openbare gebouwen. Daarmee produceert het nu een hoeveelheid groene stroom die ongeveer gelijk is aan het gemiddeld jaarlijks elektriciteitsverbruik van 45 gezinnen.

Energiebewuste overheidsopdrachten

Bij het voeren van overheidsopdrachten neemt het gemeentebestuur in de bestekken systematisch criteria op rond duurzaamheid en energie-efficiëntie:

- De gemeente bouwde een dienstencentrum in Heusden volgens de laagenergienormen (E-peil van 69). Er werden een warmtepomp, een fotovoltaïsche installatie, een ventilatiesysteem met warmterecuperatie en ver doorgedreven isolatietechnieken voor de vloeren, de muren en het dak geïntegreerd. Er ging tevens veel aandacht naar energiezuinige verlichting.
- Het multifunctioneel paviljoen in het natuurdomein de Kollebloem werd gebouwd volgens de passiefhuisstandaard. Om de voorbeeldfunctie van het gemeentebestuur inzake duurzaam bouwen nog meer kracht bij te zetten, werd een tentoonstelling voorzien met uitleg over de toegepaste energiebesparende technieken in het bouwproject.

2.6.3 Knelpuntenanalyse

- Bij nieuwbouw worden reeds in de bestekfase voorwaarden opgenomen om te komen tot een energievriendelijk ontwerp. Wat bestaande gebouwen betreft is er nood aan audits teneinde een concreet en realistisch investeringsprogramma te kunnen opmaken;
- Het gebruik van hernieuwbare energie door particulieren en bedrijven dient te vergroten;
- De bedrijven en particulieren moeten nog meer overtuigd worden van het nut van energiebesparing en groene stroom via sensibilisatiecampagnes en groepsaankopen;
- De patrimonium- en zaalverantwoordelijken zijn onvoldoende op de hoogte van de principes van rationeel energiegebruik en energiebewust beheer van de specifieke gebouwen.

2.6.4 Doelstellingen

Het gemeentebestuur wenst milieubewust, energievriendelijk en preventief gedrag te stimuleren bij de inwoners. De gemeente zal haar voorbeeldfunctie opnemen en de eigen successen op vlak van energievriendelijke toepassingen aanwenden als overtuigend argument bij het bewustmaken van de inwoners van het nut van rationeel energiegebruik.

- Energiebesparing in de gemeentelijke gebouwen;
- Toename van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen;
- De inwoners overtuigen van het nut van rationeel energiegebruik;

2.6.5 Actieplan

REG-1: Ondertekenen van het Burgemeestersconvenant

Omschrijving: Met het ondertekenen van het Burgemeestersconvenant verbindt de gemeente zich ertoe een CO₂-reductie van 20% tegen 2020 (t.o.v. referentiejaar 2011) na te streven.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: duurzaamheidsambtenaar, gemeentebestuur

Uitvoeringstermijn: 2014-2015

REG-2: Uitvoering van een nulmeting CO₂-reductie

Omschrijving: I.k.v. het Burgemeestersconvenant wordt een nulmeting opgemaakt met de rekentool van VITO. Hiervoor werd referentiejaar 2011 gebruikt. De gemeente kan dit kant-en-klaar document overnemen en moet enkel de verbruiksgegevens van de gebouwen en het gemeentelijk wagenpark aanvullen.

Doelgroep: gemeentebestuur, inwoners

Betrokkenen: duurzaamheidsambtenaar

Uitvoeringstermijn: 2014-2015

REG-3: Opmaak Duurzaam Energieactieplan

Omschrijving: Met het ondertekenen van het Burgemeestersconvenant verbindt de gemeente zich ertoe om naast een nulmeting opgemaakt ook een Duurzaam Energieactieplan (SEAP: Sustainable Energy Action Plan) op te stellen. Dit is een document dat de verder vermelde acties i.k.v. thema Energie binnen dit Milieubeleidsplan verder uitwerkt en concretiseert, aangevuld met de acties m.b.t. een energievriendelijk wagenpark.

Doelgroep: inwoners, gemeentebestuur

Betrokkenen: duurzaamheidsambtenaar

Uitvoeringstermijn: 2014-2015

REG-4: Energiemonitoring en -investeringen gemeentelijke gebouwen

Omschrijving: Projecten rond efficiëntere verlichting, verwarming, isolatie en hernieuwbare energie binnen de eigen gebouwen. Opmaak energiezorgplan i.s.m. Eandis.

Doelgroep: het gemeentebestuur, gebruikers van de gebouwen, inwoners

Betrokkenen: dienst Technische zaken (afdeling Gebouwen), dienst Leefmilieu, Eandis

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

REG-5: Systematisch REG-overleg bij verbouwingen en nieuwbouwprojecten

Omschrijving: bij de uitvoering van elk (ver)bouwproject zal reeds in de bestekfase systematisch REG-overleg (rationeel energiegebruik) gebeuren zodat dit na afloop in alle opzichten als een modelproject rond duurzaam bouwen en energiebesteding naar voor geschoven kan worden. Het gemeentebestuur versterkt haar voorbeeldfunctie naar de inwoners toe door uitgebreide communicatie over diverse REG-toepassingen in de gemeentelijke gebouwen.

Doelgroep: het gemeentebestuur, inwoners

Betrokkenen: dienst Technische zaken (afdeling Gebouwen), dienst Leefmilieu, centrale aankoopdienst

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

REG-6: Sensibilisatie in het kader van REG

Omschrijving: om rationeel energiegebruik te stimuleren bij alle inwoners zullen jaarlijks minstens twee actieve sensibilisatieacties georganiseerd worden. De dienst Leefmilieu sensibiliseert via het vergunningenbeleid en geeft waar mogelijk adviezen met diverse milieu- en duurzaamheidscriteria bij nieuwe aanvragen. De gratis energiescans zullen regelmatig kenbaar gemaakt worden via de gemeentelijke infokanalen. De thermografische kaart van Destelbergen zal waar mogelijk aangewend worden om de inwoners te stimuleren om hun dak te voorzien van degelijke isolatie.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Stedenbouw

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

REG-7: Stimuleren energievriendelijke maatregelen via groepsaankopen of subsidies

Omschrijving: Door het organiseren van groepsaankopen voor allerlei energiezuinige toepassingen kan het gemeentebestuur de drempel voor veel inwoners aanzienlijk verlagen. Ook het geven van een subsidie voor bepaalde maatregelen kan inwoners overhalen om te kiezen voor een milieuvriendelijk alternatief. Er wordt onderzocht op welke manier deze middelen het best kunnen ingezet worden.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, centrale aankoopdienst

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

REG-8: Criteria i.v.m. energie-efficiëntie systematisch opnemen in bestekken

Omschrijving: Bij het opmaken van bestekken worden waar mogelijk criteria opgenomen met betrekking tot energie-efficiëntie.

Doelgroep: het gemeentebestuur

Betrokkenen: duurzaamheidsambtenaar, centrale aankoopdienst

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

REG-9: REG-werking in de scholen

Omschrijving: Er wordt een communicatieactie opgestart naar de gemeentescholen toe. Ze worden hierbij aangespoord om te besparen op hun energiefactuur. De helft van de financiële winst (berekend a.d.h.v. het gemiddeld verbruik/graaddagen) kan dan als beloning toegevoegd worden aan het MOS-budget van de school.

Doelgroep: het gemeentebestuur

Betrokkenen: duurzaamheidsambtenaar, centrale aankoopdienst

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

2.7 MOBILITEIT

2.7.1 Algemene situering en beleidskader

Het gemotoriseerde verkeer zorgt voor een grote impact op het milieu. Ongeveer 1/5 van de ecologische voetafdruk van de gemiddelde Belg heeft betrekking tot mobiliteit. Het dagelijks vervoer neemt hiervan meer dan 90% in beslag. De milieuschade veroorzaakt door vervoer en transport is voor een groot deel het gevolg van het gebruik van energiebronnen, de uitstoot van schadelijke stoffen, fijn stof, zware metalen en de andere veroorzaakte hinder.

Voor personenvervoer wordt de milieuwinst door technologische vooruitgang deels tenietgedaan door de groeiende omvang van het wagenpark, een toename van het wagengebruik en een lagere bezettingsgraad van de wagens. Ook de geringe dichtheid van de woon- en werkzones in Vlaanderen werkt het gebruik van individueel vervoer in de hand. De uitgebreide transportinfrastructuur zorgt voor een versnippering van de open ruimte. De dichtheid van de transportinfrastructuur in Vlaanderen is zowel voor autosnelwegen en spoorwegen de hoogste van Europa.

De belangrijkste milieueffecten die veroorzaakt worden door het auto- en vrachtwagenverkeer zijn de volgende: luchtverontreiniging, aantasting van de open ruimte wat leidt tot versnippering, gebruik van strooizouten en pesticiden voor onderhoud van de wegen, geluidshinder, geurhinder en lichthinder.

Het belangrijkste beleidskader van het thema mobiliteit is het mobiliteitsconvenant. Dit is een overeenkomst tussen de Vlaamse minister voor Mobiliteit, De Lijn, de gemeenten en eventuele derden (scholen, bedrijven, provincies,...). De mobiliteitsconvenants hebben op vele plaatsen in Vlaanderen al geleid tot een integrale aanpak van de mobiliteitsproblemen. Het Decreet van 20 april 2001 betreffende de mobiliteitsconvenants en het Decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid hebben deze aanpak nog bekrachtigd. Ook de volgende jaren zullen die convenants (en de gemeentelijke mobiliteitsplannen) dus een cruciaal onderdeel blijven van het Vlaamse mobiliteitsbeleid. Met die aanpak loopt Vlaanderen duidelijk voorop in Europa.

In 2012 werd het Decreet van 20 april 2001 betreffende de mobiliteitsconvenants opgeheven en het Decreet van 20 maart 2009 betreffende het mobiliteitsbeleid gewijzigd. De basisfilosofie van het convenantenbeleid werd echter wel behouden.

Een doortocht (een gewestweg die door een stads- of dorpscentrum loopt), de uitbouw van een fietsroutenetwerk, de bus die op een centrale as in de file staat,... gemeenten, steden, provincies, De Lijn en de Vlaamse overheid zitten in hun mobiliteitsbeleid voor ze het weten op elkaars terrein. Het is dan ook aangewezen dat ze hun plannen en maatregelen op elkaar afstemmen om zo een samenhangend beleid te kunnen voeren.

Het mobiliteitsconvenant bevat een moederconvenant, waarin algemene doelstellingen worden geformuleerd en waarmee de gemeenten zich verbinden binnen maximaal twee jaar een mobiliteitsplan op te stellen. De gemeente heeft de Mobiliteitsconvenant ondertekend en nam zo de verantwoordelijkheid op voor het opstellen van een mobiliteitsplan, dat inmiddels wordt herwerkt.

2.7.2 Beschrijving van de bestaande toestand

De gemeente stelt een voorbeeldfunctie door d.m.v. een aantal initiatieven. Naast passieve en actieve sensibilisatieacties organiseert het gemeentebestuur ook onderstaande initiatieven.

Stimuleren van het fietsgebruik bij woon-werkverkeer

Reeds enkele jaren wenst het gemeentebestuur de fiets als milieuvriendelijk alternatief voor de wagen naar voor te schuiven. Door de Gemeenteraad werd een premierglement goedgekeurd voor het gebruik van de fiets bij het woon-werkverkeer. Bij het overwegende gedeelte van de beslissing werd de nadruk gelegd op het milieuvriendelijke en weinig ruimte-innemende aspect van de fiets. Ieder personeelslid

krijgt de kans een vergoeding van 0,20 euro per kilometer te bekomen wanneer hij de fiets gebruikt om zich te verplaatsen van woonplaats naar werkplaats en omgekeerd.

Jaarlijks wordt er een sensibiliseringscampagne gevoerd voor het personeel om duurzaam woon-werkverkeer te stimuleren. Er wordt hierbij telkens een opvallende startactie georganiseerd.

Dienstfietsen

De dienst Mobiliteit heeft enkele fietsen in gebruik voor kleine verplaatsingen van haar werknemers. Er dient echter de opmerking gemaakt te worden dat slechts weinig verplaatsingen haalbaar zijn op deze manier. Meestal is de afstand te groot om met de fiets te doen of moet materiaal getransporteerd worden. Waar mogelijk wordt wel voorgesteld de fiets te gebruiken.

Milieuvriendelijk wagenpark

Bij het aankopen van nieuwe voertuigen wordt steeds rekening gehouden met het aspect 'Ecoscore'.

Schoolroutekaart

De gemeente ontwikkelde reeds in 2009 een schoolroutekaart voor de leerlingen van het basisonderwijs. De kaart duidt de meest veilige fiets- en wandelroutes aan. Hiermee wil de gemeente duurzame en veilige mobiliteit promoten. De kaart wordt regelmatig geüpdatet.

In het begin van het schooljaar 2008-2009 engageerden het gemeentebestuur en alle Destelbergense scholen zich voor het project 'Veilig en duurzaam naar school', een actieplan om leerlingen uit het basisonderwijs zoveel mogelijk te voet of met de fiets naar school te laten gaan.

Speelstraten

Dankzij een speelstraat kunnen kinderen tijdens de vakantie op straat spelen. In speelstraten wordt de hele breedte van de openbare weg immers voorbehouden voor het spelen. Naast de spelende kinderen en jongeren mogen enkel fietsers en bestuurders van een motorvoertuig die in de straat wonen of er een garage hebben, in de speelstraat rijden. Ze mogen dat wel enkel stapvoets doen, en fietsers moeten zo nodig afstappen. De spelende voetganger - en ook skaters hebben het statuut van voetganger - mogen dus niet gehinderd worden, laat staan in gevaar gebracht.

De winst voor het milieu is dubbel: in de eerste plaats worden inwoners van de speelstraten gestimuleerd het gebruik van de wagen achterwege te laten en een alternatief vervoermiddel te gebruiken. Een tweede effect is dat bestuurders verplicht worden rustiger en trager te gaan rijden, wat een gunstig effect heeft op de uitstoot en het brandstofverbruik. Het verbruik ligt namelijk veel hoger wanneer deze nog koud staat, een rustige rijstijl bij het begin van de rit kan dus wel degelijk een groot verschil maken.

Trage wegen

Trage wegen zijn paden en wegels voor traag, niet-gemotoriseerd verkeer. Veel van deze trage verbindingen zijn in de loop der jaren verdwenen of in onbruik geraakt. Vanuit de bevolking groeit de vraag om trage wegen - waar mogelijk - opnieuw toegankelijk te maken. Zo kunnen kinderen en volwassenen veiliger naar school of werk fietsen, wordt een wandeling met de hond of een zoektocht van de jeugdbeweging heel wat fijner. Door ontbrekende trage verbindingswegen te herstellen of in te richten kunnen oude trage verkeersroutes opnieuw een functie krijgen.

De gemeente werkt hiervoor, samen met de provincie Oost-Vlaanderen en de vzw Trage Wegen, aan een herstel- en ontwikkelingsplan voor trage wegen. Vrijwilligers hebben de voorbije jaren alle trage wegen in Destelbergen en Heusden in kaart gebracht. Deze inventarisatie heeft geleid tot een tragewegenplan dat in april 2013 werd goedgekeurd en waarmee het gemeentebestuur aan de slag kan.

Verkeersproject scholen

Destelbergen engageert zich jaarlijks om, in samenwerking met de lokale en federale politie, een verkeersproject te organiseren in alle basisscholen van de gemeente. Het project beoogt een verhoogde bewustwording bij de schoolkinderen inzake het gebruik van duurzame verkeersmodi en verkeers(on)veiligheid.

Het verkeerseducatieve luik omvat onder meer wandel- en fietsroutes waar praktijkgerichte verkeerssituaties aan bod komen en scholen (leerkrachten, ouders en kinderen) worden aangemoedigd om zich op een duurzame en verkeersveilige manier naar de school te verplaatsen. Wandel- en fietsvriendelijke routes worden dan ook benadrukt door middel van een schoolroutekaart die aan de leerlingen wordt overhandigd. Aan de hand van preventieve fietscontroles en fietsregistraties worden de kinderen en ouders eveneens aangezet om zoveel mogelijk met de fiets naar school te gaan.

Gemeentelijke begeleidingscommissie

Er wordt regelmatig een vergadering van de Gemeentelijke Begeleidingscommissie georganiseerd in het kader van de herziening van het gemeentelijk mobiliteitsplan en andere lokale mobiliteitsprojecten. Het gemeentebestuur wordt in de GBC vertegenwoordigd door:

- schepen van Mobiliteit
- mobiliteitsambtenaar
- diensthoofd Technische zaken
- diensthoofd Leefmilieu (milieuambtenaar)
- duurzaamheidsambtenaar

2.7.3 Knelpuntenanalyse

- Er is geen duidelijke, leesbare hiërarchie aanwezig inzake het gebruik van de verkeerswegen in functie van de bestemmingen. Dit gebrek aan een duidelijke categorisering brengt met zich mee dat sommige wegen worden aangewend door gebruikers die hier niet thuis horen;
- De meest milieuvriendelijke voertuigen krijgen niet gemakkelijk een significante plaats op de markt, het gemeentebestuur moet hierin een voortrekkersrol in opnemen en ook bij inwoners de aankoop van dergelijke voertuigen stimuleren;
- De trage wegen zijn binnen de gemeente nog niet voldoende bekend en worden bijgevolg niet optimaal gebruikt;
- Het draagvlak bij de bevolking is momenteel nog te klein om consequent te kiezen voor de integratie van het STOP-principe (zoveel mogelijk Stappen, Trappen (fiets), het Openbaar en collectief vervoer gebruiken en daarna pas de Personenwagen inzetten) bij infrastructuurwerken en het algemeen mobiliteitsbeleid.

2.7.4 Doelstellingen

Het gemeentebestuur verbindt zich er toe om een beleid te voeren dat erop gericht is de integratie te bevorderen van milieubeleid, mobiliteitsbeleid en het beleid ruimtelijke ordening. Op die manier tracht de gemeente bij te dragen tot een vermindering van de druk op het leefmilieu, afkomstig van de sector verkeer en vervoer. Ook met betrekking tot interne milieuzorg zal rekening gehouden worden met het milieuaspect bij de aankoop en het gebruik van vervoermiddelen.

Het ontmoedigen van het autogebruik, het stimuleren van het openbaar vervoer en het gebruik van de fiets vormen een belangrijke pijler in een duurzaam mobiliteitsbeleid.

- Stimuleren van het openbaar vervoer;
- Stimuleren van het fietsgebruik;
- Via sensibilisering het draagvlak vergroten om het STOP-principe te implementeren bij investeringen in de gemeentelijke infrastructuur;
- Sensibiliseren inzake duurzame mobiliteit.
- Bevorderen van een gezonde leefomgeving door de verkeersdruk op het milieu te verminderen.

2.7.5 Actieplan

MO-1: Sensibiliseren rond duurzame mobiliteit

Omschrijving: Jaarlijks zullen er minstens twee opvallende acties georganiseerd worden om de inwoners en het personeel van het gemeentebestuur aan te zetten tot het gebruik van milieuvriendelijke en duurzame vervoersmodi of tot het zuiniger gebruik van de wagen.

Doelgroep: inwoners, personeelsleden van het gemeentebestuur

Betrokkenen: dienst Mobiliteit, dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

MO-2: Milieuvriendelijk wagenpark

Omschrijving: Er wordt onderzocht, rekening houdend met de Total Cost of Ownership (TCO) en de globale milieubelasting, wat de beste milieuvriendelijke alternatieven zijn voor de 'gewone' diesel- en benzinevoertuigen. Bij de aankoop van nieuwe voertuigen zal steeds de aankoop van een voertuig met milieuvriendelijke techniek (CNG, elektrisch) overwogen worden. Er wordt gestreefd naar een volledig milieuvriendelijke vloot.

Doelgroep: personeel

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, centrale aankoopdienst, dienst Technische Zaken

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

MO-3: Herwerken van het gemeentelijk mobiliteitsplan

Omschrijving: Het huidig gemeentelijk mobiliteitsplan wordt verbreed en verdiept via een aantal doelgerichte thema's waarbij het domein milieu wordt geïntegreerd via de koppeling met specifieke operationele doelstellingen.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Mobiliteit, dienst Technische Zaken, dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2015

MO-4: Integratie milieu en mobiliteit

Omschrijving: Bij nieuwe mobiliteitsprojecten worden mobiliteit en milieu goed op elkaar afgestemd. Deze afstemming zal onder andere gebeuren op het vlak van landschappelijke integratie, waterdoorlatende verharding, geluidswering, onderhoudsvriendelijke inrichting, ed. Belangrijk is dat reeds in bestekfase de milieu- of duurzaamheidsambtenaar betrokken worden bij het project.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Mobiliteit, dienst Technische Zaken, dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

MO-5: Inrichting en promotie van trage wegen

Omschrijving: De trage wegen worden volgens een actieplan (her)ingericht en onderhouden. Het bestaan van de trage wegen wordt verder bekendgemaakt bij de inwoners om het gebruik ervan te stimuleren.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Mobiliteit, dienst Leefmilieu, dienst Technische Zaken

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

MO-6: Integratie STOP-principe

Omschrijving: Bij (her)aanleg van gemeentelijke infrastructuur wordt vanaf de voorbereidende fase tot en met de realisatie structureel in de mate van het mogelijke gekozen voor de implementatie van het STOP-principe. Binnen het mobiliteitsplan waarin het algemeen mobiliteitsbeleid wordt bepaald wordt deze actie veel ruimer omschreven. Het STOP-principe zal niet alleen gelden voor functionele, maar zeker ook voor recreatieve verplaatsingen.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Mobiliteit, dienst Technische zaken, dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

2.8 NATUUR

2.8.1 Algemene situering en beleidskader

Het stoppen van verder verlies aan biodiversiteit is een prioriteit binnen het Europees en internationaal milieubeleid. De inhoud van het thema natuur in het Vlaams Milieubeleidsplan 2011-2015 wordt dan ook hoofdzakelijk bepaald door instandhoudingsdoelstellingen. Met de opmaak en uitvoering van soortenbeschermingsprogramma's wil men de achteruitgang van de Vlaamse biodiversiteit tegengaan, de gunstige staat van instandhouding van levensvatbare populaties van soorten verzekeren en het herstel van bedreigde soorten bevorderen.

Het Vlaamse beleid streeft naar de creatie en het duurzaam beheer van een robuust netwerk van natuur- en bosgebieden en de creatie van een kwaliteitsvolle natuur. Dit alles wordt gerealiseerd in overleg met de relevante stakeholders (natuurverenigingen, landbouwers, bosbeheerders, de private sector en inwoners), waarbij men natuur- en bosgebieden gericht wil aankopen, inrichten en beschermen.

Het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en de natuurwervingsgebieden willen een optimale natuurbeleving en een maximale afstemming met het Europees natuurnetwerk in de hand werken.

Voor de domeinen in eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) wordt een eenvormig statuut uitgewerkt en beheersvisies per ecosysteem opgemaakt, die de krijtlijnen uittekenen voor het beheer van deze domeinen.

Op gemeentelijk niveau wordt er in het kader van natuurbehoud vooral toegespitst op:

- ecologisch beheer van openbaar groen;
- het verder ontwikkelen van groenstructuren binnen de bebouwde omgeving;
- het stimuleren van aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen;
- het ondersteunen van terreinbeherende verenigingen;
- natuurverbindingen in het landschap;
- soortenbescherming;
- natuureducatie en vorming.

Het Bosdecreet van 13 juni 1990 (B.S. 28/09/1990) heeft tot doel het behoud, de bescherming, de aanleg en het beheer van de bossen te regelen. Het is van toepassing zowel op de openbare bossen als op de privébossen. Binnen het Bosdecreet worden o.a. de bosfuncties, het beheer van bossen en de regels voor ontbossing vastgelegd.

De bescherming van landschappen en de instandhouding, het herstel en het beheer van de in het Vlaamse gewest gelegen beschermde landschappen, wordt geregeld door het decreet van 16 april 1996 (gewijzigd op 21 december 2001). Dit wijzigingsdecreet bevat een aantal toevoegingen met betrekking tot de bevordering van de algemene landschapszorg voor het hele Vlaamse Gewest. Hierbij wordt een juridische grondslag gegeven aan de 'landschapsatlas' en de 'landschapskenmerkenkaart' als beleidsdocumenten. Inzake landschapszorg bestaat de taakstelling van de gemeente erin om het Vlaamse beleid te ondersteunen en een beleid te voeren voor de lokaal waardevolle (kleine) landschappen. De aanwezigheid van groene structuren zorgt namelijk voor een aantrekkelijke leefomgeving, voor herkenning en identiteit.

2.8.2 Beschrijving van de bestaande toestand

Wegbermbeheer

Sedert 1985 wordt het wegbermbeheer uitgevoerd volgens Wegbermbesluit. Er is een onderscheid tussen bermen gelegen binnen en buiten de agglomeraties. Voor de bermen binnen de agglomeraties vormt de verkeersveiligheid een belangrijk aspect. Deze bermen worden door de eigen diensten gemaaid. Buiten de agglomeraties werden een groot aantal bermen geselecteerd en opgenomen binnen een gedetailleerd bestek om in onderaanneming te laten maaien. Een aantal bermen buiten de agglomeratie zijn echter niet opgenomen in het bestek omdat ze technisch onmogelijk kunnen gemaaid

worden volgens dit systeem (doodlopende wegen) of omdat maaien niet nodig is (bospercelen met schrale vegetatie).

Het huidige beleid rond wegbermbeheer voorziet enerzijds in het uitvoeren van monitoring op de bermen en anderzijds in de opmaak van een concreet bermbeheersplan. Jaarlijks worden voor, tijdens en na het maaien de bermen geïnspecteerd. Op basis hiervan, en ingaand op spontane suggesties van botanici, wordt het bestek jaarlijks aangepast. Te nutriëntenrijke bermen worden twee keer gemaaid (met afvoer van het maaisel), schrale evenwichtige en biodiverse bermen worden indien mogelijk slechts één keer of zelfs niet meer gemaaid.

Soortenbescherming

De bescherming van padden met een jaarlijkse paddenoverzetactie werd in 2013 geïntroduceerd. Langs de Kerkkouterrede en in de Damvalleistraat werd over een afstand van 100 m. Er werd een scherm geplaatst, dwars op de trekrichting. Wanneer de padden langsheen het scherm kruipen, vallen ze in ingegraven emmers. Vrijwilligers dragen de opgevangen dieren naar de overzijde van de weg en houden een inventaris bij van het aantal, de soort en het geslacht. Er wordt bekeken om deze nieuwe actie uit te breiden naar enkele andere interessante locaties en voor te stellen aan de scholen om geleide wandelingen te organiseren waar de leerlingen, na theoretische uitleg van een natuurgids, de padden kunnen overzetten.

De gemeentelijke diensten verzorgen een bijvriendelijk beheer van het gemeentelijk groen, met pesticidenreductie (met een continu streven naar nulgebruik) als centrale leidraad. Ook werden er in het NES (NatuurEducatieve Site) enkele bijenkasten en een bloemenweide ingericht. In het nieuwe domein de Kollebloem werd dan weer een groot insectenhotel opgebouwd.

Subsidiereglementering kleine landschapselementen (KLE's)

Het Gemeentebestuur stimuleert al geruime tijd de aanleg en het onderhoud van KLE's door het toekennen van subsidies. De volgende kleine landschapselementen, in gebieden buiten zuiver woongebied en op niet-bebouwde percelen, worden gesubsidieerd:

- knotbomen: lijnvormige aanplant van bomen van een streekeigen soort die door periodiek knotten onderhouden wordt; deze soorten bezitten de eigenschap om nieuwe loten te vormen;
- bomenrij: lijnvormige aanplant van streekeigen bomen, die meestal in een rechte lijn geplaatst zijn;
- hoekbomen: boom van een streekeigen soort die op een hoek van een perceel wordt geplant volgens het historisch plantrecht;
- solitaire boom: alleenstaande knotboom of hoogstammige boom van een inlandse soort;
- haag/houtkant: lijnvormige aanplanting van houtige gewassen van streekeigen soorten die onderaan zodanig aaneensluiten dat visuele en/of fysieke doordringing moeilijk is. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende 3 enkelvoudige types : geschoren hagen, kaphagen en houtkanten;
 - geschoren haag: haag die in vorm wordt gehouden door scheren en/of knippen, met een snoeischaar of haagschaar;
 - kaphaag: haag die bestaat uit lage, dicht op elkaar staande knotbomen van vooral gewone es of haagbeuk. De kaphoogte bedraagt slechts 150-200 cm, de onderlinge plantafstand 30-150 cm;
 - houtkanten: lijnvormige of singelvormige aanplantingen van streekeigen houtige plantensoorten die door periodiek kappen onderhouden worden; de aangeplante soorten bezitten de eigenschap om nieuwe loten te vormen;
- hoogstamboomgaard: groepering van minstens 10 hoogstammige fruitbomen met een stamhoogte van minstens 2 meter;
- poelen:
 - veedrinkpoel met een wateroppervlakte van minimum 25 m² en een minimale breedte van 3 m, met onverharde, zacht hellende oevers;
 - amfibieënpoel, met een wateroppervlakte van minimum 25 m², met onverharde oevers;
- natuurstrook met wilde planten: een strook grond langs de rand van een agrarisch gebruikt perceel, dat braak gelegd en niet bemest wordt en waar de wilde planten zich kunnen ontwikkelen;

Subsidiereglementering aankoop natuurgebieden

Het subsidiereglement voor de aankoop van natuurgebieden door erkende natuurverenigingen bestaat al sinds 25 oktober 1994. De subsidie bedraagt maximum 10 % van de aankoopprijs, zoals deze voorkomt in de aankoopakte, vermeerderd met de totaliteit van de notaris- en registratiekosten met een max. van 0,496 €/m² binnen de jaarlijks voorziene begrotingskredieten.

Op basis van dit subsidiereglement werd tussen 1 januari 2000 en 1 januari 2014 door de gemeente reeds 64.865,71 euro subsidie uitbetaald aan natuurverenigingen, voor de aankoop van natuurgebieden. Voor het beheer van natuurgebieden biedt de gemeente regelmatig logistieke ondersteuning (afvoeren maaisel en snoeihout, maaien hooilanden, knotten wilgen, enz...).

Beheersplannen

REINAERTPARK

Om een zo gestructureerd en gevarieerd mogelijk beheer te kunnen voeren voor het beschermde Reinaertpark te Destelbergen, werd geopteerd om een beheerplan uit te schrijven met daarin – naast een korte beschrijving van de actuele toestand en historische evolutie van het gebied – de visie en de nodige beheermaatregelen voor de komende 20 jaar. De nadruk ligt daarbij op een extensief beheer, met mogelijkheden voor herstel van specifieke erfgoedwaarden, het behoud van (natuurlijk) bos en de ontwikkeling van de nodige recreatieve aspecten.

KOLLEBLOEM

Het beheersplan voor het natuurdomein de Kollebloem zal in eigen beheer opgemaakt worden door de deskundige groen. In dit domein zal de nadruk liggen op exotenbestrijding en het beter manifesteren van inheems groen.

Natuurgebieden

DAMVALLEI

De Damvallei is ontstaan uit een oude meander van de Schelde. Knotwilgenrijen, kleine wilgenbroekbosjes en graslanden bepalen het landschap. Natte en droge bodems wisselen elkaar af en op diverse plaatsen komt kwelwater aan de oppervlakte. Uiteraard speelt water hier een belangrijke rol.

De grote blikvanger in het gebied is het Damvalleimeer, een kunstmatige waterpartij die ontstond door zandwinning voor de aanleg van de autosnelweg E17. De steile oevers werden afgevlakt om een brede modderige oeverzone te creëren, waarin zich een riet- en moerasvegetatie met libellen, kikkers en salamanders ontwikkelde. Grotere vissen vinden hier een paaiplaats en ook watervogels broeden er.

De Damvallei maakt deel uit van het Europees netwerk van belangrijke natuurgebieden Natura 2000. Dit gebied geniet de steun van het Life-fonds van de EU.

DE ZANDBERG

De Zandberg in Heusden is een goed bewaard restant van de stuifduinmassieven langs de Schelde in Oost-Vlaanderen. De flora omvat minstens 115 plantensoorten. Een aantal soorten van graslanden op droge, voedselarme, kalkarme, zure grond zijn zeldzaam voor Vlaanderen: Zandblauwtje, Vroege haver, Buntgras, Struikhei en Rankende helmbloem. Voor de Zandberg is een gedetailleerd beschermingsbesluit van toepassing.

KOLLEBLOEM

In dit natuureducatief domein zijn enkele opmerkelijke biotopen aanwezig: een buntgrasvegetatie, een zuur eikenbos, een grasland met veel Biggenkruid en soortenrijke bosranden. Opmerkelijk is ook de hoge diversiteit van het landschap (vlak-glooiend, bos-grasland) op een dergelijk kleine oppervlakte van ongeveer 4 ha.

ROZEBROEKEN-EENBEEKEINDE

Hier ligt een hoogopgaande ruigte, met diverse soorten die kenmerkend zijn voor stikstofrijke bodems en van bodems verzadigd met water en een slechte doorluchting. Langs de grachten door dit gebied kunnen een groot aantal libellensoorten waargenomen worden, naast heel wat spinnen, insecten en vogels.

MOESDONGEN-MUIZENDRIES

In dit gebied bevindt zich een waardevolle soortenrijke gracht, met heel wat planten behorende tot de Waterkers-Vlotgras orde. Een nitrofiel elzenbos, met daarin o.m. de voor Vlaanderen zeldzame Moesdistel, een smalle exploitatieweg met typische meersvegetaties en een jong raaigrasland, houden potenties voor natuurontwikkeling in.

SCHELDEKANT – ZEESCHELDE GENTBRUGGE-MELLE

De Scheldekant is, niettegenstaande de sterke antropogene beïnvloeding, een gebied met veel potentie naar natuurontwikkeling toe. Dit is o.m. te wijten aan de sterke afwisseling van de vochtigheidsgraad in de bodem. Interessant zijn de natte gronden op zandleem en de ondiepe kleilagen. De Scheldekant vormt een mooie en landschappelijk waardevolle open ruimte.

In 2009 gaf de Vlaamse Regering na een uitgebreid openbaar onderzoek goedkeuring aan het bekkenbeheerplan. In dit plan werd een beveiligde en begeleide verzanding voorzien van de Zeeschelde tussen Gentbrugge en Heusden. Hoofddoelstellingen daarbij waren veiligheid en het behoud van slikken en schorren.

Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) wenst de Zeeschelde Gentbrugge-Melle echter bevaarbaar te maken, waardoor in 2010 het plan van het bekkenbestuur gewijzigd werd en een kanaal voor pleziervaart vooropgesteld. W&Z wil de Zeeschelde uitbaggeren tussen de bestaande stuw te Gentbrugge en Heusden, waar een nieuwe sluis zou komen. Dit om er pleziervaart mogelijk te maken.

Met het plan van W&Z dreigt de waardevolle getijdenatuur die de laatste decennia in het Scheldebekken is ontstaan te verdwijnen. Bijkomende risico's zijn milieuverontreiniging door de noodzakelijke diepgaande baggerwerken en het verhinderen van de natuurlijk afwatering en deze te vervangen door een pompgestuurde afwatering die zeer veel energie vergt.

De Milieudienst volgt samen met de gemeentelijke Miniraad de milieuaspecten binnen dit dossier op.

NATUUREDCATIEVE SITE

In 2007 besloot het gemeentebestuur de site achter de bibliotheek in Destelbergen een natuureducatieve functie te geven. In de periode 2007-2009 werd de site achter de bibliotheek omgevormd tot een educatief natuurgebied. Dit gebied is vrij toegankelijk. Met natuurrugzakjes en het natuurleerpad kan zowel het Reinaertpark als het aangrenzend natuureducatief natuurgebied vrij ontdekt worden. Zo kan er van op de vlonders en brugjes, gezocht worden naar waterdierpjes, een bezoek gebracht worden aan het insectenhotel en de bijenkast, vergaderd worden in een echte openluchtklas.

Bossen en kasteelparken

De meeste bossen in Destelbergen horen bij een kasteelpark. Ze zijn meestal klein tot zeer klein. Relatief grote bossen vinden we in de parken van de kastelen Succa, Kervijn, Crabbenburg en Rüneborg. Behalve hun evidente biologische en ecologische waarde, zijn deze bossen van groot landschappelijk belang.

Monumenten en Landschappen – Gerangschikte landschappen

Een rangschikkingsbesluit beoogt de bescherming van landschappen omwille van het historisch, esthetisch of wetenschappelijk belang. Verschillende belangrijke grote natuureenheden worden op deze manier min of meer gevrijwaard.

In Destelbergen werden de volgende monumenten, dorpsgezichten en landschappen beschermd:

- als dorpsgezicht:
 - cultuurhistorische waarde: de bedevaartplaats “Bergenkruis”, Kwadenplasstraat (23/01/1991)
 - historische en artistieke waarde: de kastelen Notax, Succa, Crabbenburg, Te Lande en deze langs de Eenbeekstraat, samen met hun hoeven, waterpartijen, parken, dreven en hovingen en de omgeving (23/01/1981)
 - artistieke waarde: het domein Van Acker, bestaande uit het kasteel, het park en de huisjes aan de Kerkham en de omheiningsmuur (03/07/1981)

- historische en beeldbepalende waarde: de omgeving van de Bosseveerhoeve, Molenweidestraat, Heusden, met weiland en landerijen (16/12/1991)
- historische en artistieke waarde: de Aelmeersstraat en omgeving (05/04/1995)
- als landschap:
 - wetenschappelijke waarde: de Zandberg te Heusden (06/01/1994)

Provinciale en Gemeentelijke reglementen

- Provinciaal reglement betreffende de subsidiëring van natuurverenigingen voor de aankoop van natuurgebieden;
- Provinciaal reglement betreffende de subsidiëring van gemeentebesturen voor de aankoop van ecologisch waardevolle gebieden;
- Provinciaal reglement inzake het onderhoud en de (her)aanleg van knotwilgen en veedrinkpoelen;
- Gemeentelijk subsidiereglement dat de aankoop van natuurgebieden door erkende natuurverenigingen regelt;
- Gemeentelijk subsidiereglement tot het behoud, de herwaardering en de (her)aanleg van KLE;
- Gemeentelijk politiereglement op het vellen van bomen;
- Gemeentelijke politiereglementen betreffende de toegang tot en het gebruik van de gemeentelijke domeinen Reinaertpark, Damvalleimeer, Zandberg, Heusdenkouter, Admiraalpark.

2.8.3 Knelpuntenanalyse

- De biodiversiteit onderging in Vlaanderen de laatste jaren een heuse recessie, waardevolle biotopen verdwijnen. Er dienen maatregelen ondernomen te worden om dit tegen te gaan en verscheidene planten- en dierenpopulaties te doen heropleven;
- De ontwikkeling van een samenhangend ecologisch netwerk op gemeentelijk niveau waardoor tevens de beleving van de natuurwaarden binnen de gemeente vergroot wordt, kan nog beter uitgebouwd worden. De uitstippeling van trage wegen die langsheen de verschillende natuurwaarden binnen de gemeente lopen kan hiertoe bijdragen;
- Het beheer van de bermen dient geoptimaliseerd te worden en verwerkt in een (verder gedetailleerd) bermbeheersplan. Hierbij is een periodieke monitoring en een concrete afstemming tussen alle betrokken actoren noodzakelijk;
- Particulieren en landbouwers zijn momenteel weinig betrokken bij natuurontwikkeling. Nochtans kunnen deze groepen een duidelijke meerwaarde leveren bij ecologische inrichting en beheer van bepaalde gebieden.
- De Zandberg ondervindt in mindere mate hinder van recreatieve activiteiten en in grotere mate van de bebouwing.
- Aanplantingen van uitheemse boomsoorten (meestal Populieren) in waardevolle natuurgebieden;
- Ondanks hun statuut zijn bepaalde natuurgebieden bedreigd of aangetast; vb. uit de Damvallei:
 - sluikstortingen op diverse plaatsen;
 - aanleg van parkings;
 - ontbreken van bufferzones tussen de natuurgebieden en gebieden met andere bestemming;
 - aanleg en uitbating van sportieve en recreatieve infrastructures.
- Door verscheidene ingrepen is de grondwatertafel in de Damvallei, een gebied dat grondwaterafhankelijk is, gewijzigd. Dit heeft nefaste gevolgen voor de vegetatie. Het verdwijnen van waardevolle hooilanden vormt het knelpunt bij uitstek;
- Biologisch interessante poelen werden vaak omgevormd tot visvijvers met steile, rechte oevers en weinig of geen begroeiing. Uitzetten van streekvreemde vissoorten en het bijvoederen verstoren het biologisch evenwicht.

2.8.4 Doelstellingen

- Herstellen en opwaarderen van de biodiversiteit;
- Natuurkwaliteit bevorderen in de Damvallei en de Kollebloem;
- Optimalisatie wegberm- en waterlopenbeheer, herstel van natuurverbindende functie;
- Maximaal behoud en herstel van dreven, realisatie van nieuwe houtkanten en dreven;
- Zandberg: beheer conform een verantwoord beheersplan, met degelijke controle;
- Behoud van de bestaande natuurwaarden in parkgebieden (kasteelparken).

2.8.5 Actieplan

NAT-1: Sensibilisering m.b.t. het natuurbeleid

Omschrijving: Informeren en sensibiliseren van de bevolking m.b.t. het natuurbeleid via het gemeentelijk informatieblad en door het verderzetten van de educatieve en sensibiliseringsprojecten in de scholen (seizoennatuurwandelingen, milieuzorg op school (MOS), zwerfvuilopruiacties,...). Om het brede publiek te betrekken bij het thema 'biodiversiteit' wordt nu en dan een bedreigde soort in de kijker gezet, met als doel deze extra kansen te geven.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Communicatie

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-2: Beheer Reinaertpark

Omschrijving: Uitvoering van beheersmaatregelen conform het bestaande beheersplan.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-3: Beheer domein Kollebloem en Zandberg

Omschrijving: Opmaken van een beheersplan voor de Kollebloem en uitvoering van de weerhouden maatregelen. Voor de Zandberg geldt een bijzonder beschermingsbesluit. De opgenomen maatregelen m.b.t. het behoud van de waardevolle stuifduin worden nauwgezet toegepast.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-4: Natuureducatie in domein Kollebloem

Omschrijving: Bestendiging van de gidsenwerking in het domein en versterking van de natuureducatieve functie. Onderzoek naar implementatie van een klein natuurlabo voor lagere schoolkinderen.

Doelgroep: inwoners, lagere schoolkinderen

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, gidsen

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-5: Beheer natuureducatieve site (NES)

Omschrijving: Versterken van de reeds aanwezige natuurwaarden op de site. Uitbreiden van de educatieve waarde.

Doelgroep: inwoners, leerlingen van de basisscholen

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-6: Bestendigen nulgebruik pesticiden

Omschrijving: Er worden al geruime tijd geen pesticiden meer gebruikt bij het onderhouden van het openbaar groen. De gemeente zet de bevolking aan tot een beperkter gebruik van pesticiden, o.m. door de bevolking te informeren over alternatieve bestrijdingsmethodes en pesticidenvrije tuinen te promoten.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-7: Handhaving van natuur en milieu

Omschrijving: Het is belangrijk de aanwezige natuur maximaal te behouden. De gemeente voorziet in samenwerking met onder meer de politie en de cel Natuurinspectie van het Agentschap voor Natuur en Bos voor de nodige handhaving om schade aan natuur te beperken. Wanneer particulieren, landbouwers of bedrijven acties ondernemen die de natuur schaden (bv. verwijdering van KLE's) wordt hiertegen duidelijk opgetreden.

Doelgroep: inwoners, landbouwers, bedrijven

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen), lokale politie, ANB

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-8: Bestendigen en uitbreiden van het ecologisch wegbermbeheer

Omschrijving: De dienst Technische zaken (afdeling Groen) staat in overleg met de dienst Leefmilieu in voor het ecologisch beheer van de wegbermen. Jaarlijks worden voor, tijdens en na het maaien de bermen geïnspecteerd. Te nutriëntenrijke bermen worden twee keer gemaaid (met afvoer van het maaisel), schrale evenwichtige en biodiverse bermen worden indien mogelijk slechts één keer of zelfs niet meer gemaaid.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-9: Behoud en herstel van KLE's

Omschrijving: Bevorderen van het behoud en het herstel van KLE's door de verdere toepassing en een betere bekendmaking van het bestaande subsidiereglement. De gemeentelijke dienst Technische zaken (afdeling Groen) kiest bij nieuwe aanplantingen in landelijk gebied resoluut voor streekeigen soorten.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-10: Bestendigen ondersteuning terreinverwervende natuurverenigingen

Omschrijving: Ondersteunen van erkende terreinverwervende natuurverenigingen door toekennen van de subsidie conform het bestaande gemeentelijk subsidiereglement en logistieke ondersteuning. Verder laten ontwikkelen en bevorderen van de natuurwaarden in de desbetreffende gebieden.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-11: Continue verbetering van natuurpotenties

Omschrijving: Bij het dagelijks beheer en onderhoud van het gemeentelijk groenareaal heeft de gemeente oog voor de aanwezige natuurwaarden en wordt er permanent gestreefd naar een verbetering van de natuurpotenties en een verhoging van de natuurwaarde. Dit wordt nagestreefd door het maken van de juiste keuzes m.b.t. de aan te planten soorten, snoeiwerken, gebruik van bestrijdingsmiddelen,...

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-12: Paddenoverzetactie

Omschrijving: Jaarlijks wordt een manuele paddenoverzetactie georganiseerd. Er vonden reeds acties plaats in de Kerkkouterrede, de Meersakkerstraat en de Damvalleistraat. Elk jaar worden na evaluatie van de voorbije acties en in samenspraak met Natuurpunt en de vrijwilligers van de paddenactie, nieuwe locaties vastgelegd om een zo groot mogelijk aantal padden een veilige overstek te kunnen bieden.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-13: Bescherming en bevordering van de bijenpopulatie

Omschrijving: Er worden een aantal acties op touw gezet om de bijenpopulatie te beschermen en te bevorderen. Zo deelt de dienst Leefmilieu elk jaar gratis bijvriendelijk bloemenzaad uit aan de inwoners. I.s.m. de imkers werden een aantal bijenkasten geïnstalleerd in het NES en in de Kollebloem, begeleid van enkele infopanelen. I.s.m. het Provinciaal Centrum voor Sierteelt worden tot slot ook nog een aantal acties opgestart:

- Bij nieuw aan te planten openbaar groen wordt het advies ingewonnen van het PCS m.b.t. bijvriendelijke soorten.
- Verschillende beheerplannen worden voor advies voorgelegd aan het PCS en er worden zo mogelijk specifieke bijenvriendelijke maatregelen opgenomen.
- Voor het verspreide openbaar groen wordt er nog meer bijvriendelijk beheer toegepast conform het advies van het PCS.
- De reeds geïnstalleerde bijenkasten in het NES en de Kollebloem onderhouden en beheren volgens de regels van de kunst i.s.m. de imkers.
- Sensibilisatiecampagne opzetten om verschillende actoren te betrekken.
- Onderzoek naar implementatie van mogelijke beleidsmaatregelen (vb. subsidie,...)
- Logistieke ondersteuning bieden bij allerlei sensibilisatieactiviteiten, communiceren via de gemeentelijke infokanalen.
- In kaart brengen van de aanwezige natuurwaarden voor bijen.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

NAT-13: Behandeling aanvragen ‘vellen van bomen’

Omschrijving: Wanneer inwoners een aanvraag indienen om bomen te vellen, wordt steeds het advies gevraagd van de deskundige Groen en indien nodig van het ANB. Voor elke boom die verdwijnt wordt er zo mogelijk een heraanplant opgelegd. Enkel indien er voldoende sterke argumenten zijn om dit niet te doen wordt de aanvrager vrijgesteld. De dienst Leefmilieu behandelt de aanvraag en volgt de vergunningen op.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, dienst Technische zaken (afdeling Groen)

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

2.9 BODEM

2.9.1 Algemene situering en beleidskader

Open ruimte en grondwater van een degelijke kwaliteit blijven schaars en kostbaar in Vlaanderen. Vanaf 1 juni 2008 werd dan ook het nieuwe Bodemdecreet en uitvoeringsbesluit (VLAREBO) van kracht. Hiermee werd een juridisch kader gecreëerd om efficiënter en meer oplossingsgericht te werk te gaan met bodemverontreiniging. De regeling m.b.t. uitgraven van de bodem wil de verspreiding van bodemverontreiniging tegengaan. Voor complexe verontreinigingen wordt een samenwerking gestimuleerd binnen het saneringsproces. Een proactieve en projectmatige aanpak staat centraal binnen het saneringsproces van potentieel verontreinigde gronden binnen woonzones.

Het bodembeschermingsbeleid in Vlaanderen is gericht op het voorkomen van bodemaantasting. Bodemaantasting heeft betrekking op het verlies aan bodemkwaliteit als gevolg van onder meer bodemerosie, verlies van organisch materiaal, verdichting, verzilting, verzuring, verdroging, wijzigingen in het micro-reliëf, profielafbraak en verminderde diversiteit van bodemfauna en -flora. Ook bodemafdichting door bebouwing en infrastructuur, met afname van de mogelijke gebruiksfuncties als gevolg, en de winning van oppervlaktedelfstoffen zijn vormen van bodemaantasting.

Erosie

Erosie wordt in het Vlaams milieubeleidsplan als belangrijk aandachtspunt aangehaald. In Destelbergen vormt dit echter geen probleem, vandaar dat er weinig tot geen aandacht aan besteed wordt.

Verontreiniging

Vermesting is de ontregeling van ecologische processen en kringlopen door een overmatige toevoer van nutriënten in het milieu. De belangrijkste nutriënten zijn stikstof, fosfor en in mindere mate kalium. Overmatig gebruik van dierlijke mest is uiteraard een belangrijke bron van vermisting maar ook kunstmest, afvalwater en reststoffen zoals slib en compost kunnen bijdragen aan de vermisting.

Andere bronnen zijn emissie van gasvormige stikstofverbindingen door industriële processen, verbrandingsprocessen, de veeteelt, het verkeer en lekken van rioleringen en septische putten, sterfputten, uitspoeling uit stortplaatsen.

Vermesting verontreinigt het oppervlaktewater en het grondwater, doet de biodiversiteit dalen, verstoort bodemprocessen en heeft een nadelige invloed op bos- en landbouwactiviteiten.

2.9.2 Beschrijving van de bestaande toestand

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Oppervlakte te saneren grond (ha)	13	12	12	12	12	12
Oppervlakte te saneren industriegrond (ha)	9	9	9	9	9	9
Opp. te saneren grond t.o.v. de totale opp. (in %)	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5
Opp. te saneren industriegrond t.o.v. de totale opp. te saneren grond	72,0	78,0	79,5	79,3	77,2	77,1
Opp. te saneren industriegrond t.o.v. de totale oppervlakte industrie	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1
Aandeel gronden waar verdere maatregelen nodig zijn	1,4	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Aandeel gronden in industriegebied waar verdere maatregelen nodig zijn	16,2	16,2	16,2	16,2	16,2	16,2
Aandeel van de industrie in gronden waar verdere maatregelen nodig zijn	28,2	25,8	26,1	25,8	25,5	25,5

Bron: www.lokaalstatistieken.be

2.9.3 Knelpuntenanalyse

Bodemverontreiniging kan een bedreiging betekenen voor de gezondheid en het milieu. Een actief bodemsaneringsbeleid moet dit dus adequaat aanpakken.

Vaak is de veroorzaker van de verontreiniging niet bekend. Gerichte sensibilisering en eventueel verbalisering is nagenoeg onmogelijk.

2.9.4 Doelstellingen

- Maximaal voorkomen van bodemverontreiniging;
- Efficiënte aanpak van verontreinigde gronden;

2.9.5 Actieplan

BOD –1: Sensibiliseren over bodemverontreiniging

Omschrijving: het sensibiliseren over dit thema is vooral gericht naar inwoners/eigenaars van een ondergrondse mazouttank of met plannen om een exemplaar te plaatsen. Aan welke eisen moet dergelijke installatie voldoen? Wat zijn de verschillende mogelijkheden? De dienst Leefmilieu zal bijkomend sensibiliseren over de asbestvoorwaarden en selectief slopen, ook dit kan bij ontwijkgedrag leiden tot gevallen van bodemverontreiniging.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

BOD –2: De gemeente neemt onmiddellijk actie

Omschrijving: In geval van bodemverontreiniging neemt het gemeentebestuur onmiddellijk actie om verdere verontreiniging te voorkomen en zo maximaal mogelijk te beperken. Er wordt telkens een bodemsaneringsdeskundige aangesteld.

Doelgroep: gemeentebestuur

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, bodemsaneringsdeskundige

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

BOD –3: Melden en inventariseren van bodemverontreiniging en sanering

Omschrijving: het gemeentebestuur meldt consequent alle gevallen van bodemverontreiniging aan de Vlaamse overheid. Alle gekende gevallen van bodemverontreiniging worden geïnventariseerd. Dit laat toe dat er kan gezorgd worden voor een degelijke opvolging en zo nodig het ondernemen van actie.

Doelgroep: het gemeentebestuur, de Vlaamse overheid

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

BOD –4: Inventariseren potentieel verontreinigde gronden

Omschrijving: Het gemeentebestuur zorgt voor de input van potentieel verontreinigde gronden in het webloket van OVAM. Bij overdracht van gronden onderzoekt de dienst Leefmilieu of er in het verleden bodemverontreinigende activiteiten of calamiteiten plaatsvinden.

Doelgroep: het gemeentebestuur

Betrokkenen: dienst Leefmilieu, OVAM

Uitvoeringstermijn: inventarisatie 2014, informatieverstrekking 2014-2019

2.10 DUURZAME ONTWIKKELING

2.10.1 Algemene situering en beleidskader

Sinds eind jaren tachtig is duurzame ontwikkeling de drijvende kracht achter het milieubeleid op wereldschaal. Duurzame ontwikkeling heeft in essentie betrekking op de samenhang tussen milieukwaliteit en maatschappelijke ontwikkelingen. Socio-economische ontwikkelingen putten het milieu uit en omgekeerd tasten milieuproblemen de maatschappelijke en economische functies van het milieu aan. De socio-economische ontwikkeling is dus op lange termijn afhankelijk van een goede milieukwaliteit. In die optiek vormt milieubeleid een essentiële schakel in het globale regeringsbeleid en levert het een belangrijke bijdrage tot de oriëntatie van de maatschappij naar duurzame ontwikkeling.

Duurzame ontwikkeling is in de eerste plaats sterk verbonden met milieuzorg: we moeten de grenzen die het milieu ons stelt erkennen. Zowel de opvangcapaciteit als de bronfunctie van ons milieu zijn immers beperkt. Maar duurzame ontwikkeling is veel meer dan dat. Ze rust ook op economische en sociale pijlers en kan pas slagen als ze vertrekt van een bestuurlijke en een democratische invalshoek. Het milieubeleid is echter niet hetzelfde als het beleid duurzame ontwikkeling. Duurzame ontwikkeling is wel het referentiekader voor het milieubeleid.

Duurzame ontwikkeling gaat om de belangen van toekomstige generaties. Deze visienota tracht dan ook oog te hebben voor de langetermijndimensie door het opnemen van langetermijndoelstellingen.

Het gemeentebestuur wil de inwoners zoveel mogelijk informeren over de mogelijkheden tot integratie van de principes van duurzame ontwikkeling op verschillende terreinen: het verkleinen van de ecologische voetafdruk, bouwen en verbouwen, energiebesparing, waterbesparing, afvalpreventie, preventie van lucht- en waterverontreiniging, duurzame mobiliteit, eerlijke handel, tewerkstelling van kansengroepen, enz.

Ook binnen de eigen werking streeft het gemeentebestuur ernaar om de principes van duurzaamheid (aankoopbeleid, personeelsbeleid, milieubeleid,...) optimaal te integreren.

De personeelsleden en de inwoners worden bewust gemaakt van het feit dat duurzame ontwikkeling geen eng project op zich is, maar een totaalvisie, een verregaande 'mentaliteitsswitch' die in alle diensten, in alle aspecten van het dagelijkse leven moet doorsijpelen om op lange termijn te zorgen voor een betere leefomgeving, leefkwaliteit en de optimalisatie van verscheidene procedures.

2.10.2 Beschrijving van de bestaande toestand

De inwoners worden reeds geruime tijd geïnformeerd over allerhande subthema's binnen het kader van duurzame ontwikkeling. Deze informatie wordt verspreid via verschillende kanalen:

- mondeling aan bezoekers tijdens de openingsuren van het gemeentehuis;
- mondeling tijdens plaatsbezoeken in het kader van vergunningsaanvragen;
- mondeling tijdens werkvergaderingen;
- via het gemeentelijk informatieblad en de infoborden;
- via de gemeentelijke website;
- via de gemeentelijke Minaraad;
- via het afvalkrantje 'Schoon Destelbergen';
- via allerhande actieve en passieve sensibilisatieacties.

Om de inwoners adequaat te informeren omtrent de verschillende mogelijkheden inzake duurzaam bouwen, rationeel energiegebruik en de bijhorende subsidiëringssystemen doet het gemeentebestuur beroep op de diensten van de MilieuAdviesWinkel en het Steunpunt Duurzaam Wonen en Bouwen van de provincie Oost-Vlaanderen. Deze specialisten staan in voor de eerstelijns technische ondersteuning voor zowel het gemeentebestuur als haar inwoners.

Noord-Zuidwerking

In 2012 kreeg Destelbergen de titel Fairtradegemeente toegekend. Er werd een trekkersgroep Fairtrade opgestart die verscheidene acties opzette om te voldoen aan de zes criteria:

1. *Het lokale bestuur keurt een resolutie goed die Fair Trade steunt en beslist om koffie en nog minstens één ander fairtradeproduct aan te kopen voor vergaderingen, op kantoor en in de cafetaria's. Verder promoot de gemeente op regelmatige basis het bewustzijn rond Fair Trade via communicatie naar haar personeel en inwoners toe.*
2. *Minstens twee fairtradeproducten zijn duidelijk beschikbaar in de plaatselijke winkels en horecazaken. De winkels en horecazaken communiceren ook over het feit dat zij fairtradeproducten verkopen of serveren.*
3. *Een aantal scholen, bedrijven en organisaties gebruikt fairtradeproducten en communiceert daarover. Scholen zetten ook educatieve campagnes op om de kennis over en de betrokkenheid met Fair Trade te vergroten.*
4. *De campagne tracht te zorgen voor zoveel mogelijk media-aandacht op lokaal en regionaal niveau. Daardoor bereikt men een groot deel van de bevolking. En zo voelen lokale deelnemers zoals handelaars en organisaties zich gewaardeerd voor hun engagement.*
5. *Er is een lokale trekkersgroep actief die de nodige initiatieven neemt om de titel te behalen. Nadien zorgt die groep voor de continuïteit van de campagne en is ze verantwoordelijk voor een jaarlijkse beoordeling. Daaruit moet blijken dat de gemeente nog steeds FairTradeGemeente is.*
6. *Om FairTradeGemeente te worden, lanceert men in de gemeente een nieuw initiatief dat lokale consumptie en productie van duurzame voedingsproducten aanmoedigt. Zowel thuis, als op de werkvloer en op openbare plaatsen. Er wordt over dit initiatief duidelijk gecommuniceerd.*

Bron: www.fairtradegemeenten.be

Momenteel zet het gemeentebestuur in op het ontwikkelen van een breed, lokaal draagvlak voor de Noord-Zuidproblematiek i.s.m. de gemeentelijke raad voor ontwikkelingssamenwerking (GROS). De GROS is dé partner bij uitstek voor de ontwikkeling en uitvoering van het gemeentelijk Noord-Zuidbeleid.

Er werd reeds een goede samenwerking met de zeven scholen opgezet voor het ontwikkelen van diverse educatieve projecten binnen het thema 'ontwikkelingssamenwerking'.

Duurzaamheidsambtenaar (DA)

De Vlaamse overheid ondersteunde sinds de jaren '90 het gemeentelijk milieubeleid via opeenvolgende milieuconvenanten en samenwerkingsovereenkomsten (SO). Hierdoor werden diverse lokale initiatieven opgezet, werden gemeenten aangezet om minstens een basis milieubeleid uit te bouwen en werden vernieuwende projecten ondersteund. Sinds 2002 konden gemeenten die intekenden op de SO ook een personeelssubsidie krijgen voor het aanwerven van een duurzaamheidsambtenaar.

Op 8 april 2011 keurde de Vlaamse regering het witboek interne staatshervorming goed. Er werd beslist om de SO 2008-2013 niet te verlengen. De jaarlijkse subsidie van 25 miljoen euro gaat naar de aanleg van riolering en versterking van milieuhandhaving.

De Vlaamse regering stelt hierbij dat het lokaal leefmilieubeleid voldoende maturiteit bereikt heeft. De lokale besturen worden verondersteld blijvend in te zetten op het versterken van een gezond lokaal leefmilieubeleid. Een sterke milieudienst is een voorwaarde om een succesvol lokaal milieubeleid te kunnen voeren. De kerntaken m.b.t. milieu en duurzaamheid dienen hiertoe te worden verdergezet.

Binnen de milieudienst is de DA trekker om het duurzaam beleid te blijven stimuleren. Duurzaamheid is een zeer ruim thema en vraagt ervaring en expertise. Via studiedagen, vormingen en overlegmomenten doet de DA de nodige vakkennis op en blijft ze op de hoogte van recente ontwikkelingen om advies en informatie te kunnen geven aan de burgers en de gemeentelijke diensten (bv. over duurzaam bouwen, nieuwe subsidies, elektrische voertuigen, duurzaam aankopen, hernieuwbare energie,...)

De DA is tevens het eerste aanspreekpunt voor alles wat met duurzaamheid te maken heeft, voor zowel burgers als voor gemeentelijke diensten. Burgers verwachten een steeds snellere en betere

dienstverlening. Ze willen op de hoogte gehouden worden van de laatste ontwikkelingen op vlak van duurzaam bouwen, energiebesparing, duurzame materialen, milieuverantwoorde aankopen,... want dit heeft vaak ook financiële voordelen.

De DA heeft een overkoepelende functie binnen de gemeente en zorgt voor integratie van het milieubeleid met diverse beleidsdomeinen. De DA staat in voor de implementatie van interne milieuzorg in de verschillende gemeentelijke diensten en creëert een draagvlak voor het duurzaam beleid via acties gericht op communicatie, informatie, participatie en sensibilisatie over verschillende thema's (afval, energie, mobiliteit,...) naar diverse doelgroepen (personeel, burgers, wijken, middenstand, scholen,...).

2.10.3 Knelpuntenanalyse

- De gemiddelde ecologische voetafdruk van de Belgen is nog steeds veel te groot (5 ha terwijl het 'eerlijke' aardeaandeel 1,7 ha bedraagt). Door gericht te sensibiliseren kunnen mensen aangezet worden om de nodige inspanningen te leveren om dit te verminderen. Goede sensibilisatie kan immers een heuse gedragswijziging teweegbrengen, een wijziging binnen het huidige denkpatroon;
- Streekgebonden producten worden nog niet voldoende gepromoot;
- De principes van eerlijke handel zijn nog niet voldoende bekend bij het personeel en de inwoners;
- Duurzame ontwikkeling vergt een integrale aanpak die wordt ondersteund door zeer verscheidene actoren, momenteel is de samenwerking tussen deze stakeholders (het gemeentebestuur, scholen, verenigingen en KMO's) nog niet echt bestaande. Dit kan verder uitgewerkt worden door het opstarten van overlegfora.
- De principes van eerlijke handel en lokale voeding dienen nog meer gepromoot te worden.

2.10.4 Doelstellingen

- De inwoners sensibiliseren en overtuigen om de duurzaamheidsprincipes te integreren in het dagelijks leven;
- De principes van duurzame ontwikkeling integreren in de werking van het gemeentebestuur;
- Promotie en integratie van de principes van eerlijke handel;

2.10.5 Actieplan

DUU-1: Sensibiliseren over de duurzaamheidsprincipes

Omschrijving: Jaarlijks worden minstens twee opvallende sensibilisatiecampagnes georganiseerd om de inwoners en het personeel te sensibiliseren binnen het ruimer kader van duurzame ontwikkeling. Minstens tweemaandelijks wordt de inwoner via het gemeentelijk infoblad geïnformeerd over één bepaald thema van dit Milieubeleidsplan.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: duurzaamheidsambtenaar

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

DUU-2: De duurzaamheidsprincipes integreren binnen de eigen werking

Omschrijving: Er wordt overleg gepleegd tussen de verantwoordelijken binnen de verschillende gemeentelijke diensten. Er wordt gezocht naar nuttige maatregelen om de werking te verduurzamen en in te zetten op projecten voor ontwikkelingssamenwerking. Een ambtelijke werkgroep 'duurzaamheid' wordt opgestart en neemt vier acties per jaar.

Doelgroep: het gemeentebestuur

Betrokkenen: duurzaamheidsambtenaar, deskundige centrale aankoop,...

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

DUU-3: Destelbergen blijft inzetten op de titel Fairtradegemeente

Omschrijving: In samenwerking met de trekkersgroep Fairtrade worden de zes titelvoorwaarden uitgebreid en geactualiseerd. De dienst Leefmilieu integreert de principes van eerlijke handel in haar eigen aankoopbeleid en bij diverse acties en campagnes opgezet door de dienst.

Doelgroep: inwoners

Betrokkenen: cultuurbeleidscoördinator, duurzaamheidsambtenaar, trekkersgroep Fair Trade, GROS

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

DUU-4: Bestendinging MOS-werking

Omschrijving: Op basis van een verslag over de MOS-werking op de scholen worden de scholen gequoteerd door de dienst Leefmilieu. Deze quotering wordt omgezet in subsidies.

Doelgroep: MOS-scholen

Betrokkenen: dienst Leefmilieu

Uitvoeringstermijn: 2014-2019

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Vlaams Milieubeleidsplan 2011-2015, Vlaamse overheid
- Provinciale Milieubeleidsnota, provincie Oost-Vlaanderen (2010-2013)
- Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer Huishoudelijke Afvalstoffen 2008-2015, OVAM (2008)
- www.lne.be
- www.milieubeleisplan.be
- www.lokalestatistieken.be
- www.ovam.be
- www.vmm.be
- www.tmvw.be
- www.dov.vlaanderen.be
- www.oost-vlaanderen.be
- www.klimaat.be
- www.onrorenderfgoed.be
- www.fairtradegemeenten.be
- www.natuurpunt.be
- www.burgemeestersconvenant.eu

ERROR: undefined
OFFENDING COMMAND:

STACK: